

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata rozšírená komora)

z 3. mája 2007*

Vo veci T-357/02,

Freistaat Sachsen, v zastúpení: T. Lübbig, advokát,

žalobca,

proti

Komisií Európskych spoločenstiev, v zastúpení: V. Kreuzschitz a J. Flett, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je zrušenie článku 2 druhého odseku a článkov 3 a 4 rozhodnutia Komisie 2003/226/ES z 24. septembra 2002 o programe pomoci, ktorú plánuje vykonať Nemecko — „Program pre malé a stredné podniky — Zlepšenie výkonov saských podnikov“ — Podprogramy 1 (trénovanie), 4 (účasť na veľtrhoch a výstavách), 5 (spolupráca) a 7 (zlepšenie dizajnu) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 91, 2003, s. 13),

* Jazyk konania: nemčina.

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
(piata rozšírená komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras, sudcovia E. Martins Ribeiro, F. Dehousse,
D. Šváby a K. Jürimäe,

tajomník: C. Kristensen, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 21. marca 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

¹ Článok 87 ods. 1 ES znie:

„Ak nie je touto zmluvou ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.“

2 V zmysle článku 87 ods. 3 ES:

„Za zlučiteľné so spoločným trhom možno považovať:

a) pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou,

...

c) pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom,

...“

3 Oznámenie Komisie z 2. júla 1992 o zrýchlenom vybavovaní programov pomoci pre malé a stredné podniky a o úpravách existujúcich programov (Ú. v. ES C 213, s. 10; Mim. vyd. 08/001, s. 71, ďalej len „oznámenie o zrýchlenom povoľovacom konaní“) stanovuje:

„...“

Komisia nebude mať v zásade výhrady proti novým alebo upraveným existujúcim programom oznamovaným podľa článku [88] ods. 3 [ES], ktoré spĺňajú tieto kritériá:

1. Nové programy pomoci okrem tých, ktoré podporujú priemyselné odvetvia zahrnuté v osobitných politických ustanoveniach, ako aj pomoc v sektore poľnohospodárstva, rybolovu, dopravy a uhlia.

Programy musia byť obmedzené na malé a stredné podniky...

Programy musia tiež spĺňať jedno z týchto kritérií:

...

Všetka pomoc vývozom v obchodovaní vnútri spoločenstva alebo prevádzková pomoc sú z postupu vylúčené.

2. Úpravy existujúcich programov pomoci, ktoré boli predtým schválené Komisiou, okrem prípadov, keď Komisia prísne obmedzila svoje povolenie na obdobie, rozpočet a podmienky vtedy oznámené.

Zmena a doplnenie sa môže týkať čohokoľvek z nasledujúceho:

— časové predĺženie bez zvýšenia rozpočtových zdrojov,

- zvýšenie rozpočtu možné [zvýšenie disponibilných rozpočtových prostriedkov — *neoficiálny preklad*] až do výšky 20 % pôvodnej čiastky, ale bez predĺženia,

- časové predĺženie so zvýšením rozpočtu až do 20 % pôvodnej čiastky [zvýšenie disponibilných rozpočtových prostriedkov až do výšky 20 % pôvodnej čiastky s predĺžením — *neoficiálny preklad*],

- sprísnenie kritérií uplatňovania programu,

...

Komisia rozhodne o oznámeniach do 20 pracovných dní.“

- 4 Usmernenie o národnej [štátnej — *neoficiálny preklad*] regionálnej pomoci (Ú. v. ES C 74, 1998, s. 9; Mim. vyd. 08/001, s. 226, ďalej len „usmernenie o regionálnej pomoci“) vo svojom bode 2 s názvom „Rozsah“ stanovuje, že Komisia bude toto usmernenie uplatňovať na regionálnu pomoc poskytovanú v každom odvetví hospodárstva okrem výroby, spracovania a uvádzania poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe II k Zmluve na trh, rybného hospodárstva a uhoľného priemyslu.

- 5 Pokiaľ ide o prevádzkovú pomoc, usmernenie o regionálnej pomoci stanovuje najmä:

„4.15. Regionálna pomoc zameraná na zníženie bežných výdavkov podniku (príspevkov na prevádzku [prevádzková pomoc — *neoficiálny preklad*]) sa v zásade zakazuje. Výnimočne sa však také príspevky môžu [takáto pomoc môže

— *neoficiálny preklad*] poskytnúť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje odchýlka [výnimka — *neoficiálny preklad*] podľa článku 87 ods. 3 písm. a) [ES], ak na to oprávňuje ich príspevie [príspevie tejto pomoci — *neoficiálny preklad*] k regionálnemu rozvoju a ich [jej — *neoficiálny preklad*] povaha a ak je ich [jej — *neoficiálny preklad*] výška primeraná nevýhodám, ktoré sa snaží vyrovnáť [odstrániť — *neoficiálny preklad*]. Členské štáty sú povinné preukázať jestvovanie a rozsah takých nevýhod. Príspevky na prevádzku musia byť časovo obmedzené a postupne znižované [Prevádzková pomoc musí byť časovo obmedzená a postupne znižovaná — *neoficiálny preklad*].

...

4.17. Príspevky na prevádzku zamerané [prevádzková pomoc zameraná — *neoficiálny preklad*] na podporu vývozov medzi členskými štátmi sa nepovoľujú [nepovoľuje — *neoficiálny preklad*].“

- 6 Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339, ďalej len „procesné nariadenie o štátnej pomoci“) definuje postupy, ktoré Komisia uplatňuje pri výkone právomocí rozhodovať o zlučiteľnosti štátnej pomoci so spoločným trhom, ktorú jej priznáva článok 88 ES.
- 7 V článku 2 ods. 2 procesného nariadenia o štátnej pomoci týkajúcom sa oznamovania novej pomoci sa stanovuje:

„v oznámení daný členský štát poskytne všetky potrebné informácie s cieľom umožniť Komisii prijať rozhodnutie podľa článku 4 a 7 (ďalej sa označuje len ako „úplné oznámenie“).“

- 8 V článku 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci sa stanovuje, že Komisia preskúma oznámenia novej pomoci, akonáhle jej budú doručené, a po predbežnom preskúmaní prijme buď rozhodnutie konštatujúce, že oznamované opatrenie nepredstavuje pomoc (článok 4 ods. 2 procesného nariadenia o štátnej pomoci), alebo rozhodnutie, v ktorom skonštatuje, že nevznikli žiadne pochybnosti o zlučiteľnosti oznamovaného opatrenia so spoločným trhom (článok 4 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci), alebo rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania (článok 4 ods. 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci). Tieto rozhodnutia „sa vykonávajú [prijmú — *neoficiálny preklad*] do dvoch mesiacov. Toto obdobie začína v deň nasledujúci po doručení úplného oznámenia. Oznámenie sa bude považovať za úplné, ak do dvoch mesiacov od jeho obdržania alebo od obdržania akýchkoľvek ďalších požadovaných informácií Komisia nepožiadala o žiadne ďalšie informácie...“ (článok 4 ods. 5 procesného nariadenia o štátnej pomoci).
- 9 V článku 4 ods. 6 procesného nariadenia o štátnej pomoci sa stanovuje:

„Keď Komisia nerozhodla v súlade s odsekom 2, 3 alebo 4 [článku 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci] v rámci obdobia stanoveného v odseku 5 [článku 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci], pomoc sa bude považovať za schválenú Komisiou. Daný členský štát pošle Komisii oznámenie že ide vykonať opatrenia, o ktorých sa rozhodovalo, ak [a ak — *neoficiálny preklad*] Komisia do 15 pracovných dní od obdržania tohto oznámenia nerozhodne podľa tohto článku, členský štát môže uskutočniť tieto opatrenia.“

- 10 V článku 5 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci sa stanovuje:

„Oznámenie sa bude považovať za stiahnuté [späťvzaté — *neoficiálny preklad*], ak sa požadované informácie neposkytnú v rámci predpísaného obdobia, iba ak [iba že by — *neoficiálny preklad*] sa pred uplynutím tohto obdobia toto obdobie buď predĺžilo so spoločným súhlasom Komisie a daného členského štátu, alebo daný členský štát

v riadne zdôvodnenom vyhlásení informuje Komisiu, že oznámenie považuje za kompletne, pretože ďalšie požadované informácie nie sú k dispozícii, alebo jej už boli poskytnuté. V tomto prípade obdobie, o ktorom pojednáva článok 4 (5), bude začínať v deň po zaslaní [doručení — *neoficiálny preklad*] vyhlásenia...”

- 11 V článku 1 ods. 1 písm. a) bode i) nariadenia Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov [87] a [88] Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 312, ďalej len „splnomocňujúce nariadenie“) sa Komisii v súlade s článkom 87 ES zveruje za určitých podmienok právomoc vyhlásiť, že pomoc malým a stredným podnikom je zlučiteľná so spoločným trhom a nepodlieha oznamovacej povinnosti stanovenej v článku 88 ods. 3 ES.
- 12 Nariadenie Komisie (ES) č. 70/2001 z 12. januára 2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom (Ú. v. ES L 10, s. 33; Mim. vyd. 08/002, s. 141, ďalej len „nariadenie o oslobodení MSP“) stanovuje kritériá, ktoré musí spĺňať individuálna pomoc a pomoc malým a stredným podnikom, aby bola zlučiteľná so spoločným trhom v zmysle článku 87 ods. 3 ES, a tá pomoc, ktorá ich spĺňa, je oslobodená od oznamovacej povinnosti stanovenej v článku 88 ods. 3 ES.
- 13 V odôvodnení č. 4 uvedeného nariadenia sa v každom prípade stanovuje:

„Toto nariadenie nemá vplyv na možnosť členských štátov oznámiť pomoc malým a stredným podnikom. Takéto oznámenia posúdi Komisia najmä podľa kritérií stanovených v tomto nariadení. Zásady o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky by sa mali zrušiť odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, lebo ich obsah je nahradený týmto nariadením.“

Skutkové okolnosti

1. *Správne konanie*

- 14 V rámci programu Ministerstva hospodárstva a práce Freistaat Sachsen pre malé a stredné podniky smerujúceho k zlepšeniu výkonov podnikov (ďalej len „program“), ktorý bol prvýkrát prijatý v roku 1992, poskytuje Freistaat Sachsen osobám vykonávajúcim slobodné povolania, ako aj malým a stredným podnikom priemyselného alebo obchodného charakteru, ktoré majú sídlo alebo sú usadené na jeho území, nenávratné dotácie na projekty v prospech hospodárskeho rozvoja. V zmysle článku 93 ods. 3 Zmluvy ES (teraz článok 88 ods. 3 ES) bol program Komisii prvýkrát oznámený listom Stáleho zastúpenia Spolkovej republiky Nemecko z 3. júla 1992. Tento program Komisia povolila listom z 30. septembra 1992.
- 15 Platnosť programu bola niekoľkokrát predĺžená, pričom každé predĺženie viedlo k zmene a aktualizácii programu. Zavádzané úpravy boli pri príležitosti uplynutia každej doby platnosti oznámené v súlade s oznámením o zrýchlenom povoloacom konaní. Komisia schválila takisto nadväzujúce oznámenia, a to oznámenie z 26. februára 1996, ktoré schválila listom z 3. apríla 1996, a oznámenie zo 6. októbra 1998, ktoré schválila listom z 12. novembra 1998. Platnosť opatrenia pomoci, ktoré bolo oznámené 6. októbra 1998 a odsúhlasené 12. novembra 1998, skončila 31. decembra 2000 (Úradný vestník Freistaat Sachsen z 8. apríla 1999, č. 14, s. 289).
- 16 Listom z 29. decembra 2000, ktorý bol Komisii doručený 3. januára 2001, Spolková republika Nemecko v zmysle článku 88 ods. 3 ES oznámila šesť podprogramov, ktoré patria do rámca nového znenia programu. Cieľom oznámenia bolo získať nové predĺženie platnosti programu o päť rokov, a to od 1. januára 2001 do 31. decembra

2005. Toto oznámenie bolo podobne ako predchádzajúce oznámenia podané v podobe formulára, ktorý Komisia požaduje v prípade zrýchleného konania.

- 17 Dňa 12. januára 2001 prijala Komisia nariadenie o oslobodení MSP, ktoré v štádiu návrhu prerokoval poradný výbor pre štátnu pomoc pozostávajúci zo zástupcov členských štátov a zriadený podľa článku 7 splnomocňujúceho nariadenia. V súlade s článkom 10 nariadenia o oslobodení MSP nadobudlo toto nariadenie účinnosť dvadsiaty deň nasledujúci po jeho uverejnení v úradnom vestníku, teda 2. februára 2001, dva dni po uplynutí lehoty v dĺžke 20 pracovných dní uvedenej v oznámení o zrýchlenom povoľovacom konaní.
- 18 V liste z 5. februára 2001 Komisia uviedla, že program pomoci nemôže povoliť v rámci zrýchleného povoľovacieho konania. Komisia požiadala Spolkovú republiku Nemecko, aby uviedla, „či sú pomocné činnosti ‚soft aid‘ v súlade s [nariadením o oslobodení MSP], teda či objem pomoci uvedený v príslušnom oznámení môže byť znížený na objem uvedený v nariadení o oslobodení...“, a spresnila, že „v prípade, že by to nebolo možné, je nevyhnutné presné odôvodnenie (nevyhnutnosť a zlučiteľnosť v zmysle hospodárskej politiky)“.
- 19 Listom z 12. marca 2001 predložila Spolková republika Nemecko pripomienky, v ktorých uviedla analýzu, ktorá podľa nej odôvodňuje povolenie programu pomoci. Spolková republika Nemecko sa opätovne obrátila na Komisiu listom z 13. marca 2001.
- 20 Listom z 1. júna 2001 sa Ministerstvo hospodárstva a práce Freistaat Sachsen zúčastnilo na konaní tak, že predložilo Komisii pripomienky na podporu tvrdení, ktoré uviedla Spolková republika Nemecko v priebehu oznamovacieho konania.

- 21 Dňa 14. júna 2001 sa v Berlíne uskutočnilo stretnutie zástupcov Spolkovej republiky Nemecko a Komisie.
- 22 Oznámením z 2. augusta 2001 založeným na článku 9 ods. 1 nariadenia o oslobodení MSP Spolková republika Nemecko informovala Komisiu o svojom rozhodnutí vykonať šesť podprogramov patriacich do oznámeného programu pomoci až do 31. decembra 2008 alebo do dňa vydania rozhodnutia, ktorým sa povoľuje plánovaná pomoc, ako bola oznámená, v medziach ich súladu s ustanoveniami nariadenia o oslobodení MSP.
- 23 Dňa 5. septembra 2001 zaslala Komisia Spolkovej republike Nemecko novú žiadosť o informácie na účely zistenia, či trvá na svojom pôvodnom oznámení. Listom z 9. októbra 2001 Spolková republika Nemecko vo svojej odpovedi na túto žiadosť potvrdila svoje pôvodné stanovisko.
- 24 Listom zo 16. novembra 2001 Komisia informovala Spolkovú republiku Nemecko, že opatrenie „skupiny predaja“, ktoré je predmetom osobitného konania CP 92/01 — Nemecko, bolo spojené s konaním (C 89/01) týkajúcim sa predmetného programu pomoci ako základná zložka štvrtého podprogramu s názvom „spolupráca“.
- 25 Listom z 11. decembra 2001 Komisia oznámila Spolkovej republike Nemecko svoje rozhodnutie začať konanie uvedené v článku 88 ods. 2 ES (ďalej len „rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania“) vo vzťahu k podprogramom „trénovanie“, „účasť na veľtrhoch a výstavách“, „spolupráca“ a „zlepšenie dizajnu“ (ďalej len „predmetný program pomoci“). Komisia na druhej strane nepredložila nijaké námietky proti podprogramom „poradenstvo pri vonkajšom obchode“ a „riadenie životného prostredia“.

- 26 Vo svojom rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania Komisia Spolkovej republiky Nemecko pripomenula odkladný účinok článku 88 ods. 3 ES a zdôraznila, že individuálna pomoc, ktorá spĺňa všetky podmienky nariadenia o oslobodení MSP, je zlučiteľná so spoločným trhom v súlade s článkom 3 ods. 1 uvedeného nariadenia.
- 27 Listom z 21. januára 2002 sa Spolková republika Nemecko vyjadrila k začatiu konania. Potom sa uskutočnili dve stretnutia zástupcov Spolkovej republiky Nemecko a Komisie, a to 19. februára 2002 v Bruseli a 10. júna 2002 v Berlíne.
- 28 Dňa 7. februára 2002 bolo rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania uverejnené v úradnom vestníku (Ú. v. ES C 34, s. 2). Komisia vyzvala zainteresované strany na predloženie pripomienok k predmetnému programu pomoci. Nedostala žiadne pripomienky.

2. *Napadnuté rozhodnutie*

- 29 Dňa 24. septembra 2002 prijala Komisia rozhodnutie 2003/226/ES o programe pomoci, ktorú plánuje vykonať Nemecko — „Program pre malé a stredné podniky — Zlepšenie výkonov saských podnikov“ — Podprogramy 1 (trénovanie), 4 (účasť na veľtrhoch a výstavách), 5 (spolupráca) a 7 (zlepšenie dizajnu) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 91, 2003, s. 13, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

30 Výrok napadnutého rozhodnutia znie takto:

„Článok 1

Štyri podprogramy ‚trénovanie‘, ‚účasť na veľtrhoch a výstavách‘, ‚spolupráca‘ a ‚zlepšenie dizajnu‘ programu pre malé a stredné podniky — Zlepšenie výkonov podnikov... predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1... ES.

Článok 2

Štyri podprogramy uvedené v článku 1 možno považovať za zlučiteľné so spoločným trhom v zmysle článku 87 ods. 3 písm. c)... ES v rozsahu, v akom patria do pôsobnosti nariadenia... č. 70/2001 a nepresahujú hodnotu pomoci stanovenú v uvedenom nariadení.

Štyri podprogramy sú nezlučiteľné so spoločným trhom v rozsahu, v akom upravujú pomoc, ktorá nepatrí do pôsobnosti nariadenia... č. 70/2001 a presahuje hodnotu pomoci stanovenú v uvedenom nariadení.

Článok 3

Podprogram ‚spolupráca‘ uvedený v článku 1 je nezlučiteľný so spoločným trhom v rozsahu, v akom upravuje prevádzkovú pomoc.

Článok 4

Nemecko je oprávnené vykonávať štyri podprogramy uvedené v článku 1 až po zabezpečení súladu s týmto rozhodnutím.

Článok 5

Nemecko oznámi Komisii opatrenia prijaté na zabezpečenie súladu s týmto rozhodnutím v lehote dvoch mesiacov po oznámení tohto rozhodnutia.

Článok 6

Toto rozhodnutie je určené Spolkovej republike Nemecko.“ [*neoficiálny preklad*]

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 31 Žalobca návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 4. decembra 2002 podal žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.
- 32 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (piata rozšírená komora) rozhodol jednak o prijatí opatrení na zabezpečenie priebehu konania, pričom vyzval účastníkov konania, aby písomne odpovedali na otázky a predložili dokumenty, a takisto o otvorení ústnej časti konania. Účastníci konania vyhovelí návrhu Súdu prvého stupňa v stanovených lehotách.

33 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 21. marca 2006.

34 Žalobca navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zrušil článok 2 druhý odsek a články 3 a 4 napadnutého rozhodnutia,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

35 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zamietol žalobu ako nedôvodnú,
- zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

Právny stav

36 Na podporu svojej žaloby uvádza žalobca päť žalobných dôvodov. Prvý žalobný dôvod je založený na procesnom nedostatku napadnutého rozhodnutia vyplývajúcom z toho, že Komisia na predmetný program pomoci neuplatnila zrýchlené povoľovacie konanie. Druhý žalobný dôvod je založený na hmotnoprávnom

nedostatku napadnutého rozhodnutia vyplývajúceho z toho, že na prejednávajúcu vec sa nemalo uplatniť nariadenie o oslobodení MSP. Tretí žalobný dôvod je založený na tom, že predmetný program pomoci sa mohol povoliť podľa pravidiel Spoločenstva pre malé a stredné podniky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 213, 1996, s. 4, ďalej len „pravidlá Spoločenstva pre MSP z roku 1996“). Štvrtý žalobný dôvod je založený na tom, že Komisia pri preskúmaní predmetného programu pomoci nevyužila svoju právomoc voľnej úvahy, ako aj na porušení povinnosti odôvodnenia, ktorá z nej vyplýva. Piaty žalobný dôvod je založený na tom, že Komisia nepreukázala, že hospodárska súťaž bola predmetným programom pomoci skutočne, resp. potenciálne narušená, a takisto na porušení povinnosti odôvodnenia, ktoré z toho vyplýva.

1. O žalobnom dôvode založenom na procesnom nedostatku napadnutého rozhodnutia vyplývajúcom z neuplatnenia zrýchleného povoľovacieho konania Komisiou

Tvrdenia účastníkov konania

37 Po prvé žalobca tvrdí, že Spolková republika Nemecko oznámila program pomoci v súlade s oznámením o zrýchlenom povoľovacom konaní a že Komisia namiesto toho, aby si splnila svoju povinnosť vyjadriť sa v lehote 20 pracovných dní, čakala so svojím vyjadrením na nadobudnutie účinnosti nariadenia o oslobodení MSP.

38 V odpovedi na tvrdenie Komisie, podľa ktorého nie je oznámenie o zrýchlenom povoľovacom konaní z roku 1992 záväzné, keďže nebolo prijaté v súlade s ustanoveniami procesného nariadenia o štátnej pomoci, žalobca tvrdí, že uvedené nariadenie nadobudlo účinnosť sedem rokov po prijatí vyššie uvedeného oznámenia, a teda že toto oznámenie nie je možné posudzovať podľa tohto nariadenia. Okrem toho hoci procesné nariadenie o štátnej pomoci nasledovalo po oznámení

o zrýchlenom povoľovacom konaní a nenachádza sa v ňom žiadne ustanovenie týkajúce sa tohto konania, Komisia vo svojej praxi po nadobudnutí účinnosti uvedeného nariadenia na toto konanie pravidelne odkazovala.

- 39 Po druhé žalobca spochybňuje záver Komisie uvedený v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého zrýchlené povoľovacie konanie nebolo uplatniteľné, keďže predmetný program pomoci nebol „existujúcim programom“. Bod 2 oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní predovšetkým stanovuje, že toto konanie sa uplatní v prípade úprav existujúcich programov pomoci, ktoré boli povolené Komisiou, ak sa má úprava týkať „časové[ho] predĺženi[a] so zvýšením rozpočtu až do 20 % pôvodnej čiastky [zvýšenia disponibilných rozpočtových prostriedkov až do výšky 20 % pôvodnej čiastky s predĺžením — *neoficiálny preklad*]“ alebo ak predstavuje „sprísnenie kritérií uplatňovania programu“.
- 40 Nielenže boli oproti predchádzajúcim opatreniam sprísnené podmienky uplatňovania predmetného programu pomoci, ale Komisia okrem toho program už dvakrát povolila. Podľa žalobcu samotná malá úprava obsahu programu pomoci, ktorá presahuje jednoduché predĺženie a zvýšenie rozpočtových prostriedkov, nebráni uplatneniu zrýchleného povoľovacieho konania, čo Komisia okrem iného pripustila, keďže v rámci tohto konania v rokoch 1996 a 1998 povolila programy predlžujúce program, ktorý bol pôvodne oznámený v roku 1992. Samotná táto okolnosť mala Komisii zabrániť v tom, aby odmietla uplatnenie zrýchleného povoľovacieho konania v zmysle zásady, podľa ktorej je zakázané odporovať si na ujmu iného.
- 41 Po tretie žalobca tvrdí, že aj keby sa predmetný program pomoci považoval za nový program, Komisia mala vykonať svoje preskúmanie a rozhodnúť v zrýchlenom povoľovacom konaní v lehote 20 dní, keďže táto lehota sa vzťahuje nielen na existujúce programy, ale aj na nové opatrenia. Žalobca sa na rozdiel od toho, čo tvrdí

Komisia, okrem iného domnieva, že predmetný program pomoci neobsahuje žiadnu pomoc vývozom.

- 42 Po štvrté žalobca tvrdí, že aj keby predmetný program pomoci obsahoval pomoc vývozom, Komisia mohla preskúmať túto časť programu mimo rámca zrýchleného povoľovacieho konania, pričom zvyšná časť programu, ktorá sa na prvý pohľad považovala za zlúčiteľnú so spoločným trhom, mohla byť preskúmaná a povolená v rámci uvedeného konania.
- 43 Komisia v prvom rade tvrdí, že z oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní nevyplýva žiadne právo v tom zmysle, aby rozhodla v lehote 20 pracovných dní. Táto lehota sa uplatňuje iba na priaznivé rozhodnutia v niektorých jednoduchých prípadoch, ak sú splnené požadované podmienky.
- 44 Komisia ďalej uvádza, že dodržanie oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní nemôže byť predmetom žaloby, keďže toto oznámenie bolo prijaté pred nadobudnutím účinnosti procesného nariadenia o štátnej pomoci, v ktorom sa s konečnou platnosťou vyriešila otázka týkajúca sa lehoty, ktorá sa má uplatniť. Predmet žiadosti o prerokovanie veci v zrýchlenom konaní bol zrušený procesným nariadením o štátnej pomoci, keďže v článku 4 tohto nariadenia sa stanovuje pravidlo v oblasti lehôt a zrýchlené konanie sa v ňom už neupravuje. Podľa zásady, že norma rovnakej, resp. vyššej právnej sily ruší alebo nahrádza predchádzajúce protichodné ustanovenia upravujúce tie isté skutkové okolnosti a týkajúce sa toho istého predmetu, sa teda zrýchlené povoľovacie konanie stalo „obsolentným“, a teda nemohlo byť záväzné. Hoci Komisia *de facto* aj naďalej dodržiavala usmernenia, resp. ostatné oznámenia, ktoré už neboli účinné alebo sa stali „obsolentnými“, tieto neboli pre ňu záväzné.

- 45 Komisia napokon namieta proti tvrdeniam žalobcu, podľa ktorých predmetný program pomoci bol v súlade podmienkami, ktoré sa v zmysle oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní požadujú na účely získania povolenia odsúhlaseného v rámci tohto konania.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 46 V druhom odseku oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní sa stanovuje, že Komisia v zásade nenamieta proti novým programom pomoci alebo úpravám existujúcich programov oznámeným v súlade s článkom 88 ods. 3 ES, ktoré zodpovedajú určitým kritériám definovaným v uvedenom oznámení, a v poslednom odseku tohto oznámenia sa stanovuje, že o týchto oznámeniach rozhodne v lehote 20 pracovných dní.
- 47 V odôvodnení č. 54 napadnutého rozhodnutia Komisia na rozdiel od toho, čo tvrdí Spolková republika Nemecko, uviedla, že predmetný program pomoci sa nemal posudzovať v rámci zrýchleného povoľovacieho konania, keďže v prejednávanej veci sa za uplatniteľné procesné ustanovenia považujú ustanovenia procesného nariadenia o štátnej pomoci.
- 48 V prvom rade je potrebné uviesť, že Komisia tým, že uviedla, že za uplatniteľné ustanovenia sa považujú ustanovenia procesného nariadenia o štátnej pomoci, a nie ustanovenia oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní, implicitne vyjadrila, že uvedené oznámenie sa stalo bezpredmetným po nadobudnutí účinnosti procesného nariadenia o štátnej pomoci. Toto stanovisko vyplýva z dokumentov, v ktorých sa najmä uvádza, že uvedené oznámenie sa stalo „obsolentným“ z dôvodu svojej nezlučiteľnosti s procesným nariadením o štátnej pomoci, keďže v článku 4 tohto posledného uvedeného nariadenia sa stanovuje pravidlo v oblasti lehôt a zrýchlené povoľovacie konanie sa v ňom už neupravuje.

- 49 Ďalej sa Komisia v každom prípade v bode 1 odôvodnenia č. 54 napadnutého rozhodnutia snažila preukázať nie to, že oznámenie o zrýchlenom konaní sa stalo „obsolentným“, ale to, že bolo neuplatniteľné, pretože v prejednávanej veci neboli splnené kritériá uvedené v tomto oznámení.
- 50 Napokon zo spisu vyplýva, že Komisia nespochybňuje žalobcovo tvrdenie, podľa ktorého zrýchlené konanie uplatňovala aj po nadobudnutí účinnosti procesného nariadenia o štátnej pomoci, ale iba zdôrazňuje, že týmto oznámením, resp. usmerneniami, ktoré už nie sú účinné, nebola viazaná napriek tomu, že ich *de facto* aj naďalej dodržiavala.
- 51 V prvom rade, pokiaľ ide o otázku, či prijatím procesného nariadenia o štátnej pomoci sa stalo oznámenie o zrýchlenom povoloacom konaní „obsolentným“, je potrebné uviesť, že okrem toho, že toto nariadenie v tejto súvislosti neuvádza nijaké skutočnosti, bolo oznámenie o obsolencii niektorých dokumentov týkajúcich sa politiky v oblasti štátnej pomoci [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ C 115, 2004, s. 1, ďalej len „oznámenie o obsolentných dokumentoch“), ktoré medzi takéto dokumenty zaraďuje aj oznámenie o zrýchlenom povoloacom konaní, uverejnené v úradnom vestníku až 30. apríla 2004, teda päť rokov po nadobudnutí účinnosti procesného nariadenia o štátnej pomoci. V treťom odseku tohto oznámenia sa totiž uvádza, že „odo dňa uverejnenia tohto oznámenia v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* [Komisia] už nemá v úmysle uplatňovať v žiadnej oblasti tieto texty bez ohľadu na ich právne postavenie:... 13. [oznámenie o zrýchlenom povoloacom konaní]“.
- 52 Takisto je potrebné uviesť, že v druhom odseku oznámenia o obsolentných dokumentoch sa upresňuje, že v nadväznosti na prijatie nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 (Ú. v. EÚ L 140, s. 1; Mim. vyd. 08/004, s. 3, ďalej len „nariadenie o výkone procesného nariadenia o štátnej pomoci“), ktoré bolo prijaté na základe článku 27 procesného nariadenia o štátnej pomoci, sa stalo obsolentnými niekoľko dokumen-

tov týkajúcich sa konania v oblasti štátnej pomoci, a to „vrátane zrýchlených oznámení“ [*neoficiálny preklad*]. Podľa samotného odôvodnenia oznámenia o obsolentných dokumentoch sa oznámenie o zrýchlenom povoľovacom konaní stalo „obsolentným“ iba z dôvodu a v nadväznosti na prijatie nariadenia o výkone procesného nariadenia o štátnej pomoci, a to až po tomto prijatí. Túto okolnosť je možné vysvetliť na základe toho, že v článku 4 nariadenia o výkone procesného nariadenia o štátnej pomoci sa upravuje zjednodušené oznamovacie konanie pre určité úpravy existujúcej pomoci, pričom toto konanie vo veľkej miere preberá rovnaké kritériá, ako sú kritériá uvedené v bode 2 oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní (zvýšenie rozpočtu už povoleného programu pomoci o 20 %, predĺženie uvedeného programu so zvýšením alebo bez zvýšenia rozpočtu a prísnenie kritérií uplatňovania povoleného programu pomoci), a že v porovnaní s lehotou uvedenou v článku 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci je v ňom upravená aj kratšia, v danom prípade jednomesačná lehota, v ktorej sa má Komisia usilovať rozhodnúť v rámci uvedeného konania.

- 53 Okrem toho a v rozpore s tým, čo vo svojich dokumentoch uvádza Komisia, nemôže byť zistený žiadny nesúlad medzi procesným nariadením o štátnej pomoci, ktoré v súlade s judikatúrou vyplývajúcou z rozsudku Súdneho dvora z 11. decembra 1973, Lorenz (120/73, Zb. s. 1471, bod 4) stanovuje pre fázu predbežného preskúmania pomoci oznámenej v rámci všeobecne uplatniteľného zvyčajného oznamovacieho konania maximálnu dvojmesačnú lehotu, a oznámením o zrýchlenom povoľovacom konaní, ktoré upravuje lehotu 20 dní, ktorá sa však vzťahuje iba na zjednodušené oznamovacie konanie týkajúce sa osobitných prípadov.
- 54 Je takisto potrebné skonštatovať, že oznámenie o zrýchlenom povoľovacom konaní nie je účinné iba od 30. apríla 2004, teda odo dňa uverejnenia oznámenia o obsolentných dokumentoch a nariadenia o výkone procesného nariadenia o štátnej pomoci.
- 55 Vzhľadom na tieto skutočnosti je v druhom rade potrebné preskúmať, či Komisia mohla v odôvodnení č. 54 napadnutého rozhodnutia oprávnene vyhlásiť, že oznámenie o zrýchlenom povoľovacom konaní sa v prejednávanej veci neuplatní,

keďže sporný program pomoci nie je v zmysle uvedeného oznámenia ani novým programom, ani úpravou existujúceho programu.

56 Po prvé, ako už rozhodol Súd prvého stupňa, zo znenia druhého a posledného odseku oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní vyplýva, že aj v prípade, keď plánovaný program pomoci spĺňa všetky podmienky, ktorým podlieha použitie lehoty dvadsiatich pracovných dní, platí, že Komisia sa iba „v zásade“ zaväzuje nevznášať námietky po uplynutí tejto lehoty, a tým si úplne zachováva svoju právomoc „vyjadriť sa“, to znamená v prípade potreby prijať rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania a na konci tohto konania vydať konečné kladné, podmienené alebo záporné rozhodnutie (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005, Regione autonoma della Sardegna/Komisia, T-171/02, Zb. s. II-2123, bod 34).

57 Po druhé je potrebné uviesť, že kritériá, ktoré musia spĺňať oznámené programy pomoci na to, aby Komisia voči nim v zásade nevzniesla námietku v lehote 20 pracovných dní, sa musia vykladať striktné, keďže zrýchlené povoľovacie konanie je výnimočné v porovnaní so zvyčajným konaním o preskúmaní oznámenia.

58 Takisto je potrebné pripomenúť, že v súlade s bodom 2 oznámenia uvedeného vyššie môže úprava existujúceho programu, ktorému bola priznaná výhoda zrýchleného povoľovacieho konania, viesť buď k predĺženiu bez zvýšenia rozpočtových prostriedkov, alebo k zvýšeniu disponibilných rozpočtových prostriedkov až do výšky 20 % pôvodnej čiastky, ale bez predĺženia, alebo k zvýšeniu disponibilných rozpočtových prostriedkov až do výšky 20 % pôvodnej čiastky s predĺžením, alebo napokon k sprísneniu kritérií uplatňovania. Z toho vyplýva, že pri každej inej úprave existujúceho programu pomoci, najmä ak vedie k zmierneniu podmienok poskytovania pomoci alebo k zvýšeniu hodnoty tejto pomoci, sa vylučuje, aby mohlo byť jej oznámenie predmetom zrýchleného povoľovacieho konania.

- 59 V prejednávanej veci je potrebné uviesť, že 29. decembra 2000 bol predmetný program pomoci oznámený Komisii podľa článku 88 ods. 3 ES a podľa zrýchleného povoloacieho konania ako „úprava a predĺženie“ predtým povoleného programu pomoci, ktorý bol stále účinný, ale ktorého platnosť mala uplynúť 31. decembra 2000. Je teda nesporné, že Spolková republika Nemecko mala v úmysle využiť výhodu zrýchleného povoloacieho konania.
- 60 Na jednej strane teda, pokiaľ ide o podprogram „trénovanie“ a predovšetkým nové podniky, maximálna výška dennej pomoci bola v absolútnej hodnote zvýšená na 500 eur, zatiaľ čo v prípade predtým povoleného programu dosahovala výšku 800 nemeckých mariek (409,03 eur).
- 61 Na druhej strane, pokiaľ ide o podprogramy „účasť na veľtrhoch a výstavách“, „spolupráca“ a „zlepšenie dizajnu“ a najmä niektoré osobitné projekty, predovšetkým projekty v oblastiach definovaných ako „oblasti, ktoré čelia osobitným problémom“, maximálna hodnota pomoci uvedená v predmetnom programe pomoci bola zvýšená v porovnaní s maximálnou hodnotou pomoci v prípade predtým povoleného programu pomoci.
- 62 Takisto, pokiaľ ide o podprogram „účasť na veľtrhoch a výstavách“, maximálna výška pomoci bola zvýšená z 50 % v prípade predtým povoleného programu pomoci na 60 % v prípade predmetného programu pomoci pre malé podniky nachádzajúce sa v oblastiach, ktoré čelia osobitným problémom.
- 63 Pokiaľ ide o podprogram „spolupráca“, hoci všeobecne uplatniteľná maximálna hodnota pomoci bola znížená zo 70 % na 65 %, maximálna výška plánovanej pomoci bola zvýšená na 80 % v prípade financovania štúdií o realizovateľnosti a projektov

vykonávaných v rámci iniciatívy Spoločenstva Interreg III a zahŕňala najmenej päť malých a stredných podnikov, ako aj v prípade projektov vedených malými podnikmi.

- 64 Pokiaľ ide o podprogram „zlepšenie dizajnu“, maximálna výška pomoci bola zvýšená z 50 % v prípade predtým povoleného programu pomoci na 70 % v prípade predmetného programu pomoci pre malé podniky nachádzajúce sa v oblastiach, ktoré čelia osobitným problémom.
- 65 Z vyššie uvedeného vyplýva, že úpravy existujúceho programu pomoci presahujú rámec úprav, ktoré umožňujú použitie oznamovania podľa zrýchleného povoľovacieho konania. Pre každý podprogram predstavujúci predmetný program pomoci je totiž charakteristické zvýšenie maximálnej výšky plánovanej pomoci, a to prinajmenšom v prípade niektorých príjemcov. Ako teda vyplýva z bodu 58 vyššie, v oznámení o zrýchlenom povoľovacom konaní sa uvádza, že toto konanie sa môže použiť iba vtedy, ak predmetné úpravy predstavujú buď predĺženie programu pomoci, alebo zvýšenie predmetných celkových rozpočtových prostriedkov až do výšky 20 % s predĺžením alebo bez predĺženia, alebo napokon sprísnenie kritérií uplatňovania. V prejednávanvej veci sú navrhované úpravy, najmä pokiaľ ide o zvýšenie hodnoty výšky pomoci, vylúčené z uvedeného konania, keďže predstavujú zmiernenie kritérií predmetného programu pomoci.
- 66 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého má Komisia vykonať svoje preskúmanie v rámci zrýchleného konania aj vtedy, ak by sa program pomoci mal posudzovať ako nový program, je potrebné skonštatovať, že opatrenie pomoci uvedené v podprograme „spolupráca“ sa týka vytvorenia skupín predaja aspoň tromi malými a strednými podnikmi na účely spoločného výskumu odbytu v zahraničí (gemeinsamen Erschliessung ausländischer Märkte). V bode 1 poslednom odseku oznámenia o zrýchlenom povoľovacom konaní sa však uvádza, že „všetka pomoc vývozom v obchodovaní vnútri spoločenstva alebo prevádzková pomoc sú z postupu vylúčené“.

- 67 Vzhľadom na to sa Komisia mohla oprávnene domnievať, ako uviedla v bode 1 odôvodnenia č. 54 napadnutého rozhodnutia, že predmetný program upravuje pomoc vývozom pri obchodovaní vo vnútri Spoločenstva a nemôže byť predmetom povolenia v zrýchlenom konaní, pretože sa z tohto dôvodu nemôže považovať za nový program pomoci.
- 68 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj keby z hĺbkovej analýzy vyplývalo, že predmetné opatrenie nepredstavuje „pomoc vývozom v obchodovaní vnútri spoločenstva“, Komisia by mala rovnako dôvod nepristúpiť k zrýchlenému povolovaciemu konaniu, keďže v tejto súvislosti môže na prvý pohľad existovať pochybnosť. Ako totiž Komisia uvádza vo svojich dokumentoch, cieľom tohto konania je umožniť zrýchlené povolenie programov pomoci, pri ktorých nevzniká žiadna pochybnosť o ich zlučiteľnosti s pravidlami uplatniteľnými v oblasti štátnej pomoci a ktoré teda môžu byť na prvý pohľad predmetom kladného hodnotenia. Uvedené platí o to viac, že, ako sa uvádza v bode 56 vyššie, platí, že Komisia sa iba „v zásade“ zaväzuje nevznášať námietky po uplynutí lehoty 20 pracovných dní.
- 69 Je potrebné zamietnuť tvrdenie žalobcu, podľa ktorého v rozsahu, v akom sa Komisia domnievala, že oznámený program pomoci obsahuje pomoc vývozom, predmetné opatrenia mohli byť oddelené od zvyšnej časti programu pomoci, ktorá mohla byť predmetom povolenia v rámci zrýchleného konania. Oznámenie o zrýchlenom povolovacom konaní totiž nielenže neupravuje možnosť poskytnúť takéto čiastočné povolenie, ale aj z vyššie uvedeného vyplýva, že vzhľadom na povahu navrhovaných úprav neboli splnené podmienky požadované na použitie zrýchleného povoloacieho konania.
- 70 Je teda opodstatnené dospieť k záveru, že Komisia sa v odôvodnení č. 54 napadnutého rozhodnutia oprávnene domnievala, že oznámenie predmetného

programu pomoci nemôže byť predmetom zrýchleného povoľovacieho konania z toho dôvodu, že oznámený program pomoci nie je ani novým programom, ani úpravou existujúceho programu v zmysle uvedeného oznámenia.

71 Prvý žalobný dôvod je teda potrebné zamietnuť.

2. O žalobnom dôvode založenom na hmotnoprávnom nedostatku napadnutého rozhodnutia vyplývajúcom z neuplatniteľnosti nariadenia o oslobodení MSP

Tvrdenia účastníkov konania

72 Žalobca v prvom rade tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné, keďže Komisia mala preskúmať predmetný program pomoci podľa práva účinného v čase, keď bolo Komisii oznámenie doručené, to znamená podľa pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996 uplatniteľných od 3. januára 2001, a nie podľa nariadenia o oslobodení MSP, ktoré nadobudlo účinnosť 2. februára 2001. Napadnutému rozhodnutiu teda chýba právny základ, čo postačuje na účely odôvodnenia jeho zrušenia. Okrem toho je analýza Komisie, ktorá je uvedená v odôvodnení č. 55 napadnutého rozhodnutia, založená na neexistencii prechodných opatrení a zrušení pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996 ku dňu nadobudnutia účinnosti nariadenia o oslobodení MSP, nahradením podmienok posúdenia a v prejednávanej veci vedie k ich sprísneniu v priebehu konania, čo je protiprávne.

73 Judikatúra, na ktorú poukazuje Komisia na podporu tvrdenia, podľa ktorého bola povinná uplatniť nariadenie o oslobodení MSP, keďže nové pravidlo sa musí bezodkladne uplatniť na budúce právne účinky situácie, ktorá vznikla počas účinnosti predchádzajúceho pravidla (rozsudok Súdneho dvora z 29. januára 2002,

Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, Zb. s. I-1049, body 49 až 55), nie je relevantná. V prejednávanej veci nejde o budúce účinky určitých opatrení, ale o kritérium posúdenia uplatniteľné v rámci jasne vymedzenej lehoty. Komisia sa teda nemôže odvolávať na to, že účinky opatrenia pomoci nastanú až po nadobudnutí účinnosti nariadenia o oslobodení MSP, čo je napokon charakteristické pre akúkoľvek inú existujúcu a povolenú pomoc.

74 Žalobca v druhom rade tvrdí, že zásada, podľa ktorej program pomoci podlieha právnej úprave účinnej v čase oznámenia, patrí k rozhodovaciemu postupu Komisie, ktorý samotný toto kritérium používa, ako vyplýva z bodu 6.1 usmernení o regionálnej pomoci, bodov 98 a 100 Usmernení spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach (Ú. v. ES C 288, 1999, s. 2; Mim. vyd. 08/001, s. 322), bodu 2.6 pravidiel Spoločenstva o štátnej pomoci v automobilovom priemysle [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 279, 1997, s. 1) a bodu 39 a nasledujúcich bodov viacodvetvových pravidiel regionálnej pomoci veľkým investičným projektom [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 70, 2002, s. 8).

75 V súlade s tým, ako jasne rozhodol Súdny dvor vo svojom rozsudku z 24. marca 1993, CIRFS a i./Komisia (C-313/90, Zb. s. I-1125, bod 44), Komisia teda nemohla implicitne zmeniť vyššie uvedenú zásadu individuálnym rozhodnutím. Práve to však Komisia v prejednávanej veci urobila, pričom sa odchyľila aj od judikatúry, podľa ktorej je pre ňu jej správna prax právne záväzná (rozsudok CIRFS a i./Komisia, už citovaný, body 34 a 36; rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1996, AIUFFASS a AKT/Komisia, T-380/94, Zb. s. II-2169, bod 57) a z ktorej vyplýva, že napadnuté rozhodnutie je potrebné preskúmať podľa pravidiel, ktoré stanovila inštitúcia (rozsudok Súdu prvého stupňa z 5. novembra 1997, Ducros/Komisia, T-149/95, Zb. s. II-2031, bod 61). Z toho vyplýva, že Komisia nemôže na účely spochybnenia zásady, podľa ktorej sa má pomoc posudzovať vo vzťahu ku kritériám uplatniteľným v čase oznámenia, tvrdiť, že príklady citované v bode 74 vyššie sa týkajú prípadov, v ktorých zákonodarca výslovne definoval pravidlo odlišujúce sa od pravidla vyplývajúceho z judikatúry. Keďže je zákonodarcom samotná Komisia, takáto argumentácia by jej umožnila zbaviť sa každej povinnosti zaručiť kontinuitu svojho rozhodovacieho postupu.

- 76 Tvrdenie Komisie, podľa ktorého bola povinná uplatniť nariadenie o oslobodení MSP preto, že pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia preskúmala viaceré oznámené programy pomoci, pričom sa na toto nariadenie odvolávala, je takisto irelevantné, a to o to viac, že v podstate ide o prípady týkajúce sa pomoci v oblasti školení a investovania. Okrem toho pomoci, ktoré členské štáty oznámili pred nadobudnutím účinnosti nariadenia o oslobodení MSP a ktoré boli v súlade s týmto nariadením, mohli byť zjavne takisto povolené podľa tohto dokumentu.
- 77 Žalobca okrem iného tvrdí, že len preskúmanie programu pomoci podľa práva účinného v čase oznámenia umožňuje členským štátom spoľahlivo posúdiť otázku zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom. Podľa prístupu Komisie sú členské štáty naopak povinné definovať vykonanie opatrení pomoci v závislosti od budúceho neistého právneho vývoja, čo je v rozpore so zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery. Členské štáty nemôžu vopred poznať deň nadobudnutia účinnosti a obsah nariadení, usmernení alebo pravidiel Spoločenstva, o ktorých sa ešte len rozhoduje. Výzva na predloženie pripomienok k návrhu nariadenia o oslobodení MSP bola uverejnená takmer dva roky pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia, z čoho vyplýva, že nebolo možné ani predpokladať deň nadobudnutia účinnosti nového nariadenia, a dokonca ani to, či vôbec nadobudne účinnosť.
- 78 V treťom rade vedie prístup, ktorý zastáva Komisia, k absurdným dôsledkom. Podľa ustálenej judikatúry je totiž Komisia oprávnená požadovať vrátenie pomoci, ktorá bola povolená napriek zákazu jej výkonu, iba vtedy, ak je program pomoci vo svojej podstate takisto nezlučiteľný so spoločným trhom (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, Zb. s. I-307, body 20 a nasl.). Zlučiteľnosť so spoločným trhom je potrebné posudzovať v čase protiprávneho procesného výkonu programu, čo Komisia výslovne uviedla okrem iného v bode 82 Pravidiel Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia (Ú. v. ES C 37, 2001, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 76, ďalej len „pravidlá Spoločenstva o pomoci na ochranu životného prostredia“). Podľa žalobcu z uvedeného vyplýva, že ak by bol predmetný program pomoci vykonal namiesto jeho oznámenia Komisii v súlade

s právom Spoločenstva, pravidlá Spoločenstva pre MSP z roku 1996 by boli uplatniteľné. Uvedený program teda vykonať nemohol preto, lebo postupoval v súlade s právom.

79 Žalobca v štvrtom rade takisto tvrdí, že pôvodné oznámenie bolo úplné. Komisia nemôže dôvodne tvrdiť, že nariadenie o oslobodení MSP je uplatniteľné preto, že informácie, ktoré žiadala, dostala až po nadobudnutí účinnosti uvedeného nariadenia, pretože oznámenie nemožno považovať za neúplné iba z dôvodu, že Komisia si vyžiadala dodatočné informácie. Otázka, či oznámenie je úplné, nepatrí do rámca voľnej úvahy Komisie, pretože v takom prípade by Komisia mohla svojvoľne a donekonečna predlžovať lehotu preskúmania.

80 Žalobca pripomína, že podľa judikatúry Súdneho dvora je oznámenie úplné, keď obsahuje od začiatku alebo po odpovediach členského štátu na otázky položené Komisiou informácie, ktoré sú potrebné na to, aby si Komisia mohla vytvoriť prvotné stanovisko o zlučiteľnosti pomoci so Zmluvou (rozsudky Súdneho dvora Lorenz, už citovaný v bode 53 vyššie, a z 15. februára 2001, Rakúsko/Komisia, C-99/98, Zb. s. I-1101, body 54 a 56). Členský štát môže tvrdiť, že oznámenie je úplné, aj keď sa rozhodne pomoc nevykonať, a teda v súlade s článkom 4 ods. 6 a článkom 5 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci nevyužiť to, že oznámenie bolo úplné od začiatku. V tejto súvislosti žalobca dodáva, že spoluprácu členského štátu s Komisiou v rámci predbežného preskúmania nemožno vysvetľovať ako vzdanie sa akejkoľvek neskoršej námietky.

81 Žiadosti uvedené v liste Komisie nemeckým orgánom z 5. februára 2001, ktorý sa týkal jednak posúdenia zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom, a takisto otázky, či predmetný program pomoci môže byť, ak dôjde k zmene, zosúladený s nariadením

o oslobodení MSP, ktoré nadobudlo účinnosť iba tri dni predtým, svedčia o tom, že Komisia si už vytvorila prvotné stanovisko k predmetnému programu pomoci, čo je v rozpore s tvrdením, podľa ktorého nebola schopná preskúmať oznámenie z dôvodu neexistencie požadovaných informácií. Komisia nemôže tvrdiť ani to, že niektoré aspekty podprogramu „spolupráca“ neboli výslovne uvedené v oznámení a že bolo potrebné v tejto súvislosti požadovať informácie v rámci konania CP 92/01 spojeného s týmto oznamovacím konaním (pozri bod 24 vyššie). Tieto otázky sa týkali dodatočných záležitostí v súvislosti s oznámením, takže Komisia nepotrebovala odpoveď na tieto otázky na vytvorenie si svojho stanoviska.

82 Komisia svojím postupom v prejednávanej veci konala v rozpore so zásadami, na ktorých sa zakladá jej správna prax. Komisia sa pokúsila zaslaním žiadosti Spolkovej republiky Nemecko vytvoriť dojem po tom, ako vedome nechala uplynúť 20-dňovú lehotu na preskúmanie, ktorá je stanovená v rámci zrýchleného povoľovacieho konania, a po tom, ako počkala na nadobudnutie účinnosti nariadenia o oslobodení MSP, že oznámenie bolo neúplné. Takýto spôsob postupu predstavuje porušenie povinnosti stanovenej v článku 4 ods. 1 procesného nariadenia o štátnej pomoci preskúmať oznámenie, „akonáhle jej bude doručené“.

83 Komisia na úvod tvrdí, že nariadenia o oslobodení spĺňajú dvojité funkcie, jednak funkciu oslobodenia niektorej pomoci od povinnosti oznámenia a od schvaľovacieho konania zo strany Komisie a takisto funkciu nahradenia predchádzajúcich usmernení alebo pravidiel Spoločenstva. Nadobudli účinnosť k dátumu, ktorý určila Komisia, sú všeobecne uplatniteľné počas piatich rokov a stanovujú, že po uplynutí ich účinnosti oslobodené programy pomoci v zmysle ustanovení nariadení o oslobodení zostanú oslobodenými počas lehoty na prispôbenie v dĺžke trvania šesť mesiacov.

- 84 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu týkajúce sa časovej pôsobnosti právnych ustanovení, Komisia odkazuje na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej okamžitá uplatniteľnosť hmotnoprávnych predpisov na budúce účinky situácie, ktorá vznikla počas platnosti predchádzajúceho pravidla, predstavuje zásadu práva Spoločenstva uplatniteľnú bez obmedzenia (rozsudky Súdneho dvora z 10. júla 1986, Licata/CES, 270/84, Zb. s. 2305, bod 31; z 2. októbra 1997, Saldanha a MTS, C-122/96, Zb. s. I-5325, body 12 až 14, a Pokrzeptowicz-Meyer, už citovaný v bode 73 vyššie, body 49 až 55). Komisia bola teda povinná v prejednávanej veci uplatniť nariadenie o oslobodení MSP, pretože hoci k oznámeniu došlo počas účinnosti predchádzajúcich ustanovení, nič to nemení na tom, že bolo potrebné posúdiť budúce účinky opatrení oznámených počas ich účinnosti.
- 85 V druhom rade Komisia tvrdí, že všetky príklady uvádzané žalobcom v súvislosti s kontinuitou jej rozhodovacieho postupu (pozri bod 74 vyššie) sa týkajú prípadov, v ktorých zákonodarca výslovne stanovil uplatniteľnosť právnej úpravy účinnej v čase oznamovania (rozsudok Saldanha a MTS, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 14), kým nariadenie o oslobodení MSP neuvádza v tejto súvislosti žiadne ustanovenie. Okrem toho tvrdenie, podľa ktorého sa Komisia nemohla odchýliť od svojho postupu, by malo taký absurdný dôsledok, že by danému zaužívanému postupu prisúdilo vyššiu hodnotu, ako má záväzné zákonné ustanovenie, ktoré bolo riadne uverejnené, čo by znamenalo úplné potlačenie právomoci Komisie určovať pravidlá.
- 86 Podľa Komisie predmetný program pomoci, ktorý bol zámerne oznámený práve pred skončením platnosti pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996, nezodpovedal jej novej politike v oblasti pomoci malým a stredným podnikom. Komisia okrem toho tvrdí, že jej povoľovací postup je koherentný, pričom cituje početné príklady, v ktorých programy pomoci oznámené pred nadobudnutím účinnosti nariadenia o oslobodení MSP boli preskúvané podľa tohto nariadenia. Dodáva, že predmetný program pomoci by zostal v prípade povolenia podľa pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996 účinný počas celej dĺžky trvania platnosti nariadenia o oslobodení MSP.

- 87 V treťom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého by bolo pre neho výhodnejšie vykonať program bez toho, aby ho oznámil, Komisia tvrdí, že v takom prípade by musela začať konanie vo veci formálneho zisťovania a uplatniť právnu úpravu účinnú k dátumu rozhodnutia, teda nariadenia o oslobodení MSP, prinajmenšom na obdobie nasledujúce po jeho nadobudnutí účinnosti s výsledkom, ktorý je známy. Odkaz žalobcu na pravidlá Spoločenstva o pomoci na ochranu životného prostredia nie je vôbec relevantný, keďže jednak sa ustanovenie uvedeného pravidla týka neoznamenej pomoci, kým v prejednávanej veci bol program pomoci oznámený, a takisto Komisia nemôže byť, pokiaľ ide o pôsobnosť nariadenia o oslobodení MSP, viazaná pravidlami Spoločenstva o pomoci na ochranu životného prostredia.
- 88 V štvrtom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého bolo oznámenie úplné, Komisia tvrdí, že požadované informácie boli potrebné a že nie je pravda, že Spolková republika Nemecko neuviedla žiadne nové skutočnosti. V oznámení pripojenom k listu z 12. marca 2001 totiž uviedla hodnotu pomoci v súvislosti s položkou „intenzívne poradenské služby/trénovanie“, o čom nebola žiadna zmienka v oznámení. Okrem toho až v uvedenom oznámení boli uvedené podrobnejšie informácie o „oblastiach, ktoré čelia osobitným problémom“. Ďalej list uvedený vyššie a jeho prílohy, ktoré boli zaslané neskôr, a to 20. marca 2001, obsahovali veľa nových informácií týkajúcich sa skutkových okolností a ich kontextu.
- 89 Podľa Komisie žalobca týmto porušil obsah ustanovení upravených v článku 4 ods. 6 a v článku 5 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci, ktoré predstavujú výnimku z judikatúry vyplývajúcej z rozsudku Lorenz, už citovaný v bode 53 vyššie (bod 4), pozri tiež rozsudok Rakúsko/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 29, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs v tejto veci (Zb. s. I-1105, body 24 až 28). Z týchto ustanovení totiž vyplýva, že nedodržanie lehôt stanovených v článku 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci nie je jasným spôsobom a bezvýhradne zakázané, hoci ich prekročenie môže mať pre Komisiu závažné dôsledky.

- 90 Komisia v tejto súvislosti dodáva, že členský štát musí s Komisiou spolupracovať čo najlepšie, pričom si zachováva možnosť ihneď brániť svoje práva, ak Komisia poruší svoje povinnosti. V prejednávanej veci Spolková republika Nemecko mala Komisii riadne odôvodneným vyhlásením oznámiť, že oznámenie považuje za úplné v zmysle článku 5 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci. Freistaat Sachsen následne mohol po tom, ako o tom informoval Komisiu, a v prípade, že tá nereagovala v lehote pätnástich pracovných dní, vykonať oznámené opatrenia v súlade s článkom 4 ods. 6 procesného nariadenia o štátnej pomoci.
- 91 Spolková republika Nemecko nevyužila túto možnosť, ktorá jej vyplývala z procesného nariadenia o štátnej pomoci, a tým sa vzdala príslušnej právnej ochrany. Spolková republika Nemecko a Freistaat Sachsen v každom prípade nenamietali proti začatiu konania vo veci formálneho zisťovania, čím uznali zákonnosť uvedeného postupu a potrebu získať dodatočné informácie (rozsudky Súdneho dvora Rakúsko/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, a z 18. júna 2002, Španielsko/Komisia, C-398/00, Zb. s. I-5643).
- 92 Okrem toho vzhľadom na ustanovenia procesného nariadenia o štátnej pomoci len málo záleží na tom, či informácie požadované listom z 5. februára 2001 boli naozaj potrebné. Aj keby Súd prvého stupňa musel na túto otázku odpovedať záporne, nespôsobilo by to neplatnosť napadnutého rozhodnutia, pretože Spolková republika Nemecko mala možnosť namietat proti začatiu alebo pokračovaniu konania vo veci formálneho zisťovania. Žalobca nemôže a *posteriori* po skončení konania vo veci formálneho zisťovania a po prijatí konečného rozhodnutia uplatňovať výhrady, ktoré mal uviesť v skoršom štádiu konania. Z tohto dôvodu je výhrada týkajúca sa úplnosti pôvodného oznámenia neprípustná.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 93 Je potrebné určiť, či, ako tvrdí žalobca, Komisia mala preskúmať predmetný program pomoci podľa pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996, ktoré boli účinné ku dňu doručenia oznámenia, alebo či Komisia bola oprávnená preskúmať uvedený program podľa nariadenia o oslobodení MSP, ktoré nadobudlo účinnosť po dni oznámenia, keďže budúce účinky oznámených opatrení bolo potrebné posúdiť počas doby ich uplatňovania. Vzhľadom na uvedené je teda opodstatnené určiť, či bolo cieľom uvedeného nariadenia, aby sa odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti uplatňovalo na oznámenia, o ktorých sa ešte nerozhodlo.

O uplatniteľnosti nariadenia o oslobodení MSP odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti na oznámenia, o ktorých sa ešte nerozhodlo

- 94 Podľa ustálenej judikatúry platí, že hoci sa procesné predpisy vo všeobecnosti považujú za predpisy uplatniteľné aj na právne situácie vzniknuté pred nadobudnutím ich účinnosti (rozsudok Súdneho dvora z 12. novembra 1981, *Salumi a i.*, 212/80 až 217/80, Zb. s. 2735, bod 9, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. januára 2004, *OPTUC/Komisia*, T-142/01 a T-283/01, Zb. s. II-329, bod 60), uvedené neplatí o hmotnoprávných predpisoch. Podľa ustálenej judikatúry totiž platí, že hmotnoprávne pravidlá Spoločenstva musia byť na účely zabezpečenia dodržiavania zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery vykladané ako pravidlá vzťahujúce sa na situácie vzniknuté pred nadobudnutím ich účinnosti iba vtedy, ak z ich znenia, účelu alebo systému jasne vyplýva, že im má byť takýto účinok priznaný (rozsudky Súdneho dvora *Salumi a i.*, už citovaný, bod 9; z 10. februára 1982, *Bout*, 21/81, Zb. s. 381, bod 13; z 15. júla 1993, *GruSa Fleisch*, C-34/92, Zb. s. I-4147, bod 22, a z 24. septembra 2002, *Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia*, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 119; rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. februára 1998, *Eyckeler & Malt/Komisia*, T-42/96, Zb. s. II-401, bod 55, a z 28. januára 2004, *Euroagri/Komisia*, T-180/01, Zb. s. II-369, bod 36).

- 95 V súlade s týmto prístupom Súdny dvor zdôraznil, že hoci vo všeobecnosti zásada právnej istoty bráni opatreniu Spoločenstva stať sa účinným v čase pred jeho uverejnením, môže sa tak výnimočne stať, ak to vyžaduje cieľ, ktorý treba dosiahnuť, a ak je riadne dodržaná legitímna dôvera dotknutých subjektov (rozsudky Súdneho dvora z 25. januára 1979, Racke, 98/78, Zb. s. 69, bod 20, a Salumi a i., už citovaný v bode 94 vyššie, bod 10). Takáto judikatúra, ako spresnil Súdny dvor, sa uplatní aj v prípade, ak retroaktivitu výslovne neupravuje samotné nariadenie, ale vyplýva z jeho obsahu (rozsudky Súdneho dvora z 11. júla 1991, Crispoltoni, C-368/89, Zb. s. I-3695, bod 17; z 29. apríla 2004, Gemeente Leusden a Holin Groep, C-487/01 a C-7/02, Zb. s. I-5337, bod 59, a z 26. apríla 2005, Goed Wonen, C-376/02, Zb. s. I-3445, bod 33).
- 96 Komisia v každom prípade tvrdí, že táto judikatúra nie je v prejednávanej veci uplatniteľná, keďže okamžité uplatnenie hmotnoprávnych predpisov na budúce účinky situácie, ktorá vznikla počas platnosti predchádzajúceho pravidla, predstavuje zásadu práva Spoločenstva uplatniteľnú bez obmedzenia.
- 97 Podľa ustálenej judikatúry sa totiž nové pravidlo musí bezodkladne uplatniť na budúce právne účinky situácie, ktorá vznikla počas účinnosti predchádzajúceho pravidla (rozsudky Licata/CES, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 31; Saldanha a MTS, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 14, a Pokrzepowicz-Meyer, už citovaný v bode 73 vyššie, bod 50). V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného spresnil, že pôsobnosť zásady ochrany legitímnej dôvery nemôže byť chápaná takým spôsobom, aby vo všeobecnosti bránila uplatneniu nového pravidla (rozsudky Súdneho dvora z 20. septembra 1988, Španielsko/Komisia, 203/86, Zb. s. 4563, bod 19; z 29. júna 1999, Butterfly Music, C-60/98, Zb. s. I-3939, bod 25, a Pokrzepowicz-Meyer, už citovaný v bode 73 vyššie, bod 55).
- 98 Je potrebné uviesť, že z vyššie uvedenej judikatúry na jednej strane vyplýva, že ustanovenia Spoločenstva nie sú retroaktívne, ibaže by výnimočne z ich znenia alebo systému jasne vyplývalo, že taký bol zámer zákonodarcu, že si to vyžaduje cieľ, ktorý má byť dosiahnutý, a že legitímna dôvera dotknutých subjektov je riadne dodržaná

(pozri judikatúru citovanú v bodoch 94 a 95 vyššie). V takom prípade predstavuje výnimku retroaktívne uplatnenie novej právnej úpravy. Na druhej strane sa právna úprava Spoločenstva uplatňuje zvyčajne na budúce účinky situácií vzniknutých podľa predchádzajúcej právnej úpravy, ibaže by okamžité uplatnenie osobitného ustanovenia bolo v rozpore s ochranou legitímnej dôvery dotknutých subjektov (pozri judikatúru citovanú v bode 97 vyššie). V takomto prípade predstavuje výnimku neuplatnenie novej právnej úpravy na existujúci právny vzťah. Judikatúra týkajúca sa tejto druhej uvedenej teórie neznamená vôbec retroaktívne uplatnenie právnej úpravy, keďže nová právna úprava, o ktorú ide, sa uplatňuje od nadobudnutia jej účinnosti na prebiehajúcu časť zmluvy (rozsudky Saldanha a MTS, už citovaný v bode 84 vyššie, a Pokrzepowicz-Meyer, už citovaný v bode 73 vyššie, bod 52), mandátu (rozsudok Licata/CES, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 31) alebo iného právneho vzťahu (rozsudok Butterfly Music, už citovaný v bode 97 vyššie), ktorého účinky stále trvajú, a to teda výlučne do budúcnosti.

99 Vzhľadom na túto judikatúru je v prvom rade potrebné preukázať, či posúdenie zlučiteľnosti predmetného programu pomoci vykonané podľa kritérií stanovených nariadením o oslobodení MSP, ktoré nadobudlo účinnosť až po oznámení uvedeného programu, predstavuje retroaktívne uplatnenie uvedeného nariadenia alebo či, ako tvrdí Komisia, ide jednoducho o okamžité uplatnenie novej právnej úpravy, v prejednávanej veci nariadenia o oslobodení MSP, na budúce účinky situácie vzniknutej na základe pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996, ktoré však ešte trvajú v čase nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia.

100 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že na rozdiel od konečného rozhodnutia Komisie, ktoré oznámenú pomoc povoľuje alebo vyhlasuje za nezlučiteľnú, je situácia, v ktorej sa nachádza členský štát a príjemca pomoci, zjavne neistá a dočasná v tom zmysle, že oznámením nevzniká žiadne právo na povolenie. Pokiaľ však ide o určenie kritérií, podľa ktorých sa má vykonať posúdenie zlučiteľnosti tejto pomoci, je potrebné zohľadniť čas oznámenia, vzhľadom na význam jeho cieľa a jeho právnych účinkov v rámci konania o preskúmaní štátnej pomoci.

101 V súlade s článkom 4 ods. 1 procesného nariadenia o štátnej pomoci totiž Komisii prináleží pristúpiť k preskúmaniu oznámenia, „akonáhle jej bude doručené“, teda podľa právnej úpravy účinnej k tomuto dátumu. Okrem toho, práve od tohto okamihu začína plynúť dvojmesačná lehota, pred ktorej uplynutím sa musí skončiť fáza predbežného preskúmania a ktorej prekročenie môže mať závažné právne dôsledky voči Komisii a predmetnému členskému štátu, ako napríklad možnosť členského štátu vykonať oznámenú pomoc a zmeniť ju tak na existujúcu pomoc v súlade s ustanoveniami článku 4 ods. 6 procesného nariadenia o štátnej pomoci.

102 Uplatnenie kritérií stanovených právnou úpravou, ktorá nadobudla účinnosť po oznámení predmetnej pomoci, na účely posúdenia zlučiteľnosti pomoci teda nevyhnutne spôsobuje, že táto právna úprava má retroaktívny účinok. V takomto prípade je totiž začiatok dosahu novej právnej úpravy nevyhnutne stanovený k dátumu predchádzajúcemu jej nadobudnutiu účinnosti, teda dátumu doručenia oznámenia Komisii. Ak by sa pripustilo, že preskúmanie zlučiteľnosti pomoci sa môže vykonať podľa právnej úpravy, ktorá nadobudla účinnosť až po oznámení pomoci, znamenalo by to uznať, že Komisia môže určovať uplatniteľnú právnu úpravu v závislosti od okamihu, ktorý si sama zvolí na vykonanie takéhoto preskúmania. Takéto stanovisko by však bolo nielen ťažko zlučiteľné so skutočnosťou, že článok 4 ods. 1 procesného nariadenia o štátnej pomoci imperatívne stanovuje, že Komisia má pristúpiť k preskúmaniu oznámenia, „akonáhle jej bude doručené“, ale takisto s požiadavkami transparentnosti a predvídateľnosti kritérií, podľa ktorých Komisia posudzuje zlučiteľnosť pomoci a ktoré, ako sama zdôraznila v priebehu konania, sú dôvodom existencie právnej úpravy, ktorú vydáva v oblasti štátnej pomoci.

103 Zmenu kritérií posudzovania zlučiteľnosti oznámenej pomoci v priebehu konania z dôvodu nadobudnutia účinnosti novej právnej úpravy teda nemožno považovať za uplatňovanie judikatúry, podľa ktorej sa nové pravidlo uplatňuje okamžite na budúce účinky situácie vzniknutej ešte podľa predchádzajúceho pravidla. Táto judikatúra totiž stanovuje uplatnenie nového pravidla výlučne do budúcnosti, kým v prípade

pomoci oznámenej pred nadobudnutím jeho účinnosti predstavuje uplatnenie nového pravidla retroaktívnosť tohto pravidla siahajúcu k okamihu oznámenia, pričom posúdenie zlučiteľnosti sa má vykonať v rámci toho istého preskúmania, hoci konečné rozhodnutie predstavuje akt, ktorého príprava sa uskutočňuje vo viacerých štádiách.

104 Ďalej je potrebné poznamenať, že pokiaľ ide o pomoc, na ktorú sa vzťahuje Zmluva UO, poskytnutú bez toho, že by bola predtým oznámená, Súdny dvor rozhodol, že uplatnenie pravidiel platných k dátumu, keď Komisia prijíma rozhodnutie týkajúce sa zlučiteľnosti pomoci, ktorá bola poskytnutá podľa predchádzajúcej právnej úpravy, znamená retroaktívnosť právnej úpravy Spoločenstva (rozsudok Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný v bode 94 vyššie, bod 118). Súdny dvor rozhodol, že žiadne ustanovenie právnej úpravy platnej k dátumu prijatia rozhodnutia Komisie nestanovovalo, že by malo byť uplatnené retroaktívne a že vyplývalo zo systému a účelu nasledujúcej právnej úpravy pomoci, že bola prijatá v závislosti od potrieb existujúcich v určitom období, ktoré nasledovalo po období, počas ktorého bola pomoc poskytnutá (rozsudok Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný v bode 94 vyššie, bod 120).

105 Takisto, pokiaľ ide o pomoc pravidelne oznamovanú pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy, Súd prvého stupňa rozhodol, že Komisia oprávnené preskúmala program pomoci vzhľadom na pravidlá vyplývajúce z jej predchádzajúcej praxe a nie z novej právnej úpravy, ktorá nadobudla účinnosť medzitým, keďže posledná uvedená právna úprava sa uplatňovala len na pomoc, ktorá nadobudla účinnosť alebo bola účinná po určitom dátume, ktorý nasledoval po období týkajúcom sa spornej pomoci (rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. novembra 2003, Regione Siciliana/Komisia, T-190/00, Zb. s. II-5015, body 94 až 96).

106 Na druhej strane vzhľadom na to, že nové pravidlo v oblasti ochrany životného prostredia, ktoré nadobudlo účinnosť po oznámení predmetnej pomoci, v bode 82 výslovne stanovovalo, že Komisia má uplatniť tieto ustanovenia „na všetku plánovanú oznámenú pomoc, o ktorej sa má rozhodnúť, po uverejnení uvedeného

pravidla v úradnom vestníku, aj keď táto plánovaná pomoc bola predmetom oznámenia pred týmto uverejnením“ [*neoficiálny preklad*], Súd prvého stupňa rozhodol, že Komisia správne uplatnila posledné uvedené pravidlo a nie to pravidlo, ktoré bolo účinné v čase oznamovania (rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. novembra 2004, Ferriere Nord/Komisia, T-176/01, Zb. s. II-3931, bod 137).

- 107 Vyššie uvedené rozsudky potvrdzujú, že uplatňovanie kritérií stanovených v právnej úprave, ktorá nadobudla účinnosť až po dátume, keď bola pomoc, o ktorú ide, poskytnutá alebo oznámená, na účely posúdenia jej zlučiteľnosti so spoločným trhom spôsobuje, že táto právna úprava má retroaktívny účinok. V súlade s judikatúrou citovanou v bodoch 94 a 95 vyššie je takéto uplatnenie prípustné len vtedy, ak zo znenia, účelu alebo systému novej právnej úpravy, o ktorú ide, vyplýva, že sa má uplatniť retroaktívne.
- 108 Vzhľadom na vyššie uvedený záver je teda na druhej strane potrebné overiť, či sa má nariadenie o oslobodení MSP uplatniť retroaktívne. Na tento účel sa treba pridržiavať nielen jeho znenia, ale takisto jeho obsahu a najmä cieľa, ktorý sledovalo, aby sa v prípade potreby preverilo, či bola riadne dodržaná legitímna dôvera dotknutých osôb.
- 109 Po prvé je v danom prípade potrebné skonštatovať, že v nariadení o oslobodení MSP sa nenachádza žiadne prechodné ustanovenie zaoberajúce sa otázkou jeho prípadného uplatnenia na programy pomoci oznámené pred nadobudnutím jeho účinnosti.
- 110 Neexistencia prechodných ustanovení sa na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, nemôže vykladať v tom zmysle, že nariadenie o oslobodení MSP bolo uplatniteľné na oznámenia, ktoré boli v čase nadobudnutia jeho účinnosti vo fáze preskúmania. Na základe toho, že preskúmanie programu pomoci podľa právnej úpravy účinnej ku

dňu doručenia oznámenia je výslovne upravené v niekoľkých dokumentoch, akými sú bod 6.1 usmernení o regionálnej pomoci, body 98 a 100 Usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach, bod 2.6 pravidiel Spoločenstva o štátnej pomoci v automobilovom priemysle [*neoficiálny preklad*], body 39 a 40 viacodvetvových pravidiel regionálnej pomoci veľkým investičným projektom [*neoficiálny preklad*] a článok 9a nariadenia o oslobodení MSP zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 364/2004 z 25. februára 2004, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie [o oslobodení MSP] vzhľadom na rozšírenie jeho pôsobnosti na pomoc na výskum a vývoj (Ú. v. EÚ L 63, s. 22; Mim. vyd. 08/003, s. 64), nie je možné nijako dospieť k záveru, že právna úprava účinná ku dňu doručenia oznámenia sa uplatní iba vtedy, ak sú takéto ustanovenia výslovne uvedené v nasledujúcej právnej úprave.

- 111 V tejto súvislosti je jednak potrebné uviesť, že Komisia do iných dokumentov, akými sú bod 82 pravidiel Spoločenstva o pomoci na ochranu životného prostredia a ustanovenia článku 11 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 2204/2002 z 5. [12. — *neoficiálny preklad*] decembra 2002 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES o štátnej pomoci pre zamestnanosť (Ú. v. ES L 337, s. 3; Mim. vyd. 05/004, s. 273), začlenila ustanovenia výslovne upravujúce uplatniteľnosť nových kritérií na pomoc oznámenú pred nadobudnutím ich účinnosti. Takisto, hoci nič nebráni tomu, aby Komisia v dokumentoch stanovujúcich kritériá, ktoré zamýšľa použiť na preskúmanie zlučiteľnosti pomoci alebo programu pomoci, stanovila opatrenia osobitne upravujúce časovú pôsobnosť ustanovení spresňujúcich uvedené kritériá, existencia takejto možnosti nemôže spochybňovať zásadu vyplývajúcu z judikatúry citovanej v bodoch 94 a 95 vyššie, podľa ktorej, ak takéto opatrenia neexistujú, ustanovenia upravujúce nové kritériá sa nemajú uplatňovať na pomoc oznámenú pred nadobudnutím ich účinnosti.

- 112 Po druhé v nariadení o oslobodení MSP nie je uvedený žiadny údaj, a to ani implicitným spôsobom, na základe ktorého by bolo možné sa domnievať, že sa má uplatňovať retroaktívne.

- 113 Na jednej strane účelom nariadenia o oslobodení MSP je jednak zabezpečiť vykonanie splnomocňujúceho nariadenia, pričom vo vzťahu ku kategórii pomoci malým a stredným podnikom stanovuje podmienky, ktoré musí táto pomoc spĺňať, aby boli členské štáty oslobodené od povinnosti oznamovať ju, čím najmä zjednodušuje správne riadenie bez toho, aby došlo k oslabeniu kontroly, a takisto zvýšenie transparentnosti a právnu istotu. Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na takýto cieľ a najmä na cieľ, ktorým je umožniť samotným členským štátom preveriť, či je plánovaná pomoc v súlade s kritériami stanovenými v nariadení o oslobodení MSP, a teda či nepodlieha oznamovacej povinnosti uvedenej v článku 88 ods. 3 ES, sa uvedené nariadenie môže uplatňovať iba do budúcnosti, a teda sa nemôže uplatňovať retroaktívne na oznámenia, ktoré už boli podané.
- 114 Na druhej strane Komisia uviedla, že cieľom nariadenia o oslobodení MSP je aj nahradiť kritériá uvedené v pravidlách Spoločenstva pre MSP z roku 1996, ako vyplýva zo znenia ich odôvodnenia č. 4, v ktorom sa uvádza, že uvedené pravidlá „sa zrušia odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, lebo ich obsah je nahradený týmto nariadením“ [*neoficiálny preklad*]. V súvislosti s otázkou, či sa nové kritériá uplatňujú na oznámenia, o ktorých sa rozhoduje, je potrebné v každom prípade pripomenúť, že v tom istom odôvodnení sa uvádza, že nariadenie „nemá vplyv na možnosť členských štátov oznámiť pomoc malým a stredným podnikom“ a že v takomto prípade „takéto oznámenia posúdi Komisia najmä podľa kritérií stanovených v tomto nariadení“. Znenie vyššie uvedeného odôvodnenia sa tým, že stanovuje, že členským štátom sa ponecháva možnosť oznámiť pomoc, ktorá patrí do kategórie uvedenej v nariadení o oslobodení MSP, teda iba odvoláva na oznámenia — ktoré by boli výnimočne podané — po nadobudnutí účinnosti uvedeného nariadenia.
- 115 Zaiste, z nahradenia pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996 nariadením o oslobodení MSP, ako sa uvádza vo vyššie uvedenom odôvodnení č. 4, by mohlo implicitne vyplývať, že Komisia mala v úmysle pokračovať v prísnejšej politike v oblasti štátnej pomoci malým a stredným podnikom, aj pokiaľ ide o oznámené pomoci. Táto samotná skutočnosť v každom prípade nemôže byť považovaná za vedúcu k záveru, že nariadenie o oslobodení MSP sa má uplatňovať retroaktívne, a to

o to viac, že to isté odôvodnenie stanovuje v súvislosti s pomocou, ktorá bude oznámená v budúcnosti, že bude preskúmaná „najmä“, to znamená, nie výlučne, podľa kritérií stanovených v tomto nariadení. Vzhľadom na to, že program pomoci, ktorý bol riadne oznámený po nadobudnutí účinnosti nariadenia o oslobodení MSP, sa nemá posudzovať iba podľa kritérií stanovených v tomto nariadení, nemožno teda tvrdiť, že cieľ, ktorý sa má dosiahnuť tým istým nariadením, vyžaduje, aby bol tomuto nariadeniu výnimočne priznaný retroaktívny účinok.

- 116 Okrem toho sa retroaktívne uplatnenie nariadenia o oslobodení MSP môže pripustiť iba vtedy, ak je riadne dodržaná legitímna dôvera dotknutých osôb. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že tento záver nijako nemení skutočnosť, na ktorú poukazuje Komisia, a síce, že Spolková republika Nemecko v deň oznámenia uvedeného programu pomoci vedela o budúcom vývoji kritérií preskúmania takýchto programov. Hoci je totiž nesporné, že členské štáty sa zúčastnili na legislatívnom procese, ktorého výsledkom je prijatie nariadenia o oslobodení MSP, nič to nemení na tom, že členské štáty jednak nie sú schopné predpokladať konečné znenie dokumentu, ktorý bude napokon prijatý, ani deň nadobudnutia jeho účinnosti, a takisto že uvedené nariadenie smeruje k stanoveniu podmienok, ktorým podlieha oslobodenie od oznamovacej povinnosti stanovenej v článku 88 ods. 3 ES, a nie povolenie oznámenej pomoci. Okrem toho návrh nariadenia o oslobodení MSP v znení uverejnenom v úradnom vestníku 28. marca 2000 (Ú. v. ES C 89, s. 15) neobsahuje ani odôvodnenie uvedené v bode 114 vyššie, ani iné údaje týkajúce sa toho, že by boli pravidlá Spoločenstva pre MSP z roku 1996 zrušené a nahradené uvedeným nariadením. Vzhľadom na to nespĺňa retroaktívne uplatnenie uvedeného nariadenia ani podmienku dodržania legitímnej dôvery dotknutých osôb, ani podmienku dodržania zásady právnej istoty.

- 117 Okrem toho skutočnosť, že cieľom dokumentov, ktoré Komisia uverejnila v oblasti štátnej pomoci, ako zdôraznila samotná Komisia, je zabezpečiť transparentnosť a predvídateľnosť jej postupu v oblasti povoľovania, je v zásade v rozpore s tým, aby Komisia posudzovala zlučiteľnosť pomoci podľa účinnej právnej úpravy, ak sa oznámenie už podalo a ak sa už začalo preskúmanie zlučiteľnosti pomoci. Dôsledkom takéhoto spôsobu postupu je zjavne zníženie, ba dokonca odstránenie

predvídateľnosti povoľovacieho postupu Komisie, pričom to môže viesť iba k tomu, že členské štáty sa nachádzajú v stave právnej neistoty v tom zmysle, že nemôžu mať žiadnu dôveru v to, že Komisia preskúma plánovanú pomoc vypracovanú podľa kritérií stanovených právnou úpravou účinnou v čase oznámenia podľa tých istých kritérií.

- 118 V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že oznámením o určení pravidiel uplatniteľných na posudzovanie protiprávnej štátnej pomoci [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 119, 2002, s. 22), Komisia členským štátom a tretím osobám na účely transparentnosti a právnej istoty oznámila, že zlučiteľnosť neoznámenej štátnej pomoci so spoločným trhom posudzuje vždy podľa hmotnoprávnych kritérií uvedených vo všetkých opatreniach účinných ku dňu jej poskytnutia. Nie je teda možné pripustiť, aby bolo na účely určenia právnej úpravy uplatniteľnej na posudzovanie zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom treba považovať situáciu za „vzniknutú“, ak ide o pomoc poskytnutú v rozpore s oznamovacou povinnosťou v tom zmysle, že táto pomoc sa musí posudzovať podľa kritérií účinných v čase, keď bola vyplatená, v súlade s uvedeným oznámením a rozsudkom Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný v bode 94 vyššie (bod 118), a za „dočasnú“, ak ide o riadne oznámenú pomoc, v ktorej prípade sa môžu kritériá preskúmania legitímne meniť, až kým nie je vydané konečné rozhodnutie, hoci celé konanie prebieha podľa kritérií stanovených predchádzajúcou platnou právnou úpravou.

- 119 Uplatnenie takej teórie by bolo pre členské štáty zdrojom právnej neistoty a mohlo by mať negatívne dôsledky, keďže členské štáty by v očakávaní, že sa uplatniteľná právna úprava sprísni, mohli pristúpiť radšej k výkonu pomoci, ako k jej oznámeniu Komisii. Okrem toho by bol takýto záver v rozpore s judikatúrou, podľa ktorej je vylúčený každý výklad vedúci k uprednostneniu nedodržania povinnosti uvedenej v článku 88 ods. 3 ES príslušným členským štátom (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 21. novembra 1991, *Fédération nationale du commerce extérior*, C-354/90, Zb. s. I-5505, bod 16, a z 21. októbra 2003, *Van Calster a i.*, C-261/01 a C-262/01, Zb. s. I-12249, bod 63). Ak by totiž v rámci plánovanej pomoci, či už zlučiteľnej alebo nezlučiteľnej so spoločným trhom, nedodržanie článku 88 ods. 3 ES

nespôsobovalo viac rizík alebo sankcií ako dodržanie tohto ustanovenia, motivácia členských štátov oznamovať pomoc a čakať na rozhodnutie týkajúce sa zlučiteľnosti by bola značne znížená (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs k rozsudku Súdneho dvora z 5. októbra 2006, *Transalpine Ölleitung in Österreich a i.*, C-368/04, Zb. s. I-9957, bod 50).

120 V dôsledku toho zo znenia i účelu nariadenia o oslobodení MSP, ako aj z požiadaviek plynúcich z dodržiavania zásad ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty vyplýva, že toto nariadenie sa nemá uplatňovať retroaktívne.

121 Tento záver nemôže vyvrátiť to, že, ako sa uvádza v bode 86 vyššie, Komisia povolila viaceré programy pomoci oznámené pred nadobudnutím účinnosti nariadenia o oslobodení MSP podľa tohto nariadenia, keďže o týchto programoch nerozhodla pred nadobudnutím jeho účinnosti. V tejto súvislosti stačí uviesť, že nemožno uznať postup Komisie v rozpore so zásadami vyplývajúcimi z judikatúry. Okrem toho, ako tvrdil žalobca, pričom to Komisia nespochybnila, išlo o opatrenia štátnej pomoci týkajúce sa investovania alebo školenia, vo vzťahu ku ktorým ostali kritériá posúdenia, najmä kritériá týkajúce sa prípustnej hodnoty pomoci, nezmenené v porovnaní s kritériami predchádzajúcej právnej úpravy (pozri bod 76 vyššie), takže legitímna dôvera dotknutých osôb v každom prípade nemohla byť ovplyvnená.

122 Je však potrebné uviesť, že hoci je Komisia povinná začať skúmať zlučiteľnosť pomoci ihneď, ako jej je doručené oznámenie, a teda podľa kritérií stanovených v právnej úprave účinnej k tomuto dňu, takéto preskúmanie sa môže naozaj uskutočňovať až po oznámení všetkých potrebných informácií, to znamená odo dňa úplnosti oznámenia. Vzhľadom na to, ale takisto preto, aby sa vyhlo tomu, že sa oznámenie urobí v štádiu, keď nebude obsahovať všetky skutočnosti potrebné na jeho preskúmanie, a takisto tomu, že sa deň oznámenia bude vyberať v závislosti od

očakávaní a v očakávaní zmeny kritérií, podľa ktorých sa musí posudzovať zlučiteľnosť pomoci, je potrebné sa domnievať, že uplatniteľnou právnou úpravou je právna úprava účinná v čase, keď je oznámenie úplné.

- ¹²³ Je teda potrebné preveriť, či v prejednávanej veci, ako uvádza žalobca, bolo pôvodné oznámenie úplné, aby sa Komisia nemohla odvolávať, ako to urobila v bode 56 napadnutého rozhodnutia, na to, že oznámenie sa stalo úplným až po nadobudnutí účinnosti nariadenia o oslobodení MSP, a tvrdiť, že teda bolo uplatniteľné.

O výhrade založenej na úplnosti pôvodného oznámenia

— O prípustnosti výhrady

- ¹²⁴ Komisia sa odvoláva na neprípustnosť výhrady žalobcu založenej na úplnosti oznámenia z dôvodu, že jednak nebola podaná počas konania vo veci formálneho zisťovania, a takisto že Spolková republika Nemecko a žalobca nenamietali proti začatiu ani proti pokračovaniu konania vo veci formálneho zisťovania, čím uznali zákonnosť uvedeného konania a potrebnosť požadovaných informácií. Žalobca teda nemôže spochybňovať konečné rozhodnutie uvádzaním námietok, ktoré mal uviesť v štádiu pred začatím konania. V duplike Komisia spresnila, že neprípustnosť tejto výhrady je úzko spojená s tým, že Spolková republika Nemecko nevyužila možnosť, ktorú jej ponúkal článok 4 ods. 6 procesného nariadenia o štátnej pomoci, a že v dôsledku toho žalobca nemá nijaký právny záujem na podaní žaloby v tejto súvislosti.

125 Nie je možné uznať neprípustnosť tejto výhrady.

126 Po prvé je potrebné uviesť, že žalobca sa tým, že uviedol, že pôvodné oznámenie je úplné, usiloval preukázať, že predmetný program pomoci nemal byť posudzovaný podľa nariadenia o oslobodení MSP, ktoré nadobudlo účinnosť po uvedenom oznámení. V rozpore s tvrdeniami Komisie v tejto súvislosti ide o stanovisko, ktoré vyjadrila Spolková republika Nemecko najmä vo svojich pripomienkach k začatiu konania vo veci formálneho zisťovania, v ktorých uviedla, že „nemecké orgány nesúhlasia so stanoviskom Komisie, podľa ktorého program pomoci nie je možné preskúmať na základe dokumentov predložených 3. januára 2001, a v dôsledku toho zastávajú stanovisko, že program pomoci sa má preskúmať podľa [pravidiel Spoločenstva pre MSP z roku 1996], ktoré boli účinné v čase oznámenia“.

127 Po druhé je potrebné zdôrazniť, že ako vyplýva z judikatúry, možnosť spochybníť rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania nemôže mať za následok oslabenie procesných práv zainteresovaných strán v tom zmysle, že sa im bude brániť v podaní návrhu na zrušenie konečného rozhodnutia alebo v odvolávaní sa na nedostatky týkajúce sa všetkých štádií konania vedúcich k tomuto rozhodnutiu na podporu ich žaloby. Nemožno totiž spochybníť, že rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania, hoci má vlastné a samostatné právne účinky, má vo vzťahu ku konečnému rozhodnutiu, ktoré s konečnou platnosťou určuje stanovisko Komisie a v ktorom sa Komisia môže opätovne vrátiť k posúdeniam vykonaným v rozhodnutí o začatí konania, prípravný charakter. Okrem toho by malo prijatie názoru Komisie za následok predpokladanie prejednania vo veci samej a zmiešanie rozličných štádií správnych a súdnych konaní, pričom by došlo k zániku podstatného cieľa konania vo veci formálneho zisťovania, ktorým je umožniť zainteresovaným stranám predložiť svoje pripomienky ku všetkým sporným aspektom spisu a Komisii umožniť prijať konečné rozhodnutie so zohľadnením týchto pripomienok (pozri v tomto zmysle rozsudok Regione Siciliana/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, body 47, 48 a 51).

128 V prejednávanej veci stačí skonštatovať, že napadnuté rozhodnutie je konečným rozhodnutím, ktorým sa konanie uzatvára a ktoré má záväzné a konečné právne účinky vo vzťahu k zainteresovaným stranám, a to aj pokiaľ ide o určenie uplatniteľnej právnej úpravy. Vzhľadom na to musí mať žalobca k dispozícii opravné prostriedky proti celému rozhodnutiu, a to aj vtedy, ak sa v tomto rozhodnutí stanovuje, že pôvodné oznámenie sa stalo úplným až po nadobudnutí účinnosti nariadenia o oslobodení MSP (pozri v tomto zmysle rozsudok Regione Siciliana/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, bod 49).

129 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, podľa ktorého nemal žalobca na podaní žaloby týkajúcej sa údajnej úplnosti pôvodného oznámenie právny záujem, keďže nevyužil možnosť, ktorú mu ponúka článok 4 ods. 6 procesného nariadenia o štátnej pomoci, vykonať predmetný program pomoci po jeho predchádzajúcom oznámení Komisii, je potrebné uviesť, že jediný dôsledok, ktorý z toho vyplýva, je, že plánovaný oznámený program pomoci nemohol mať postavenie existujúceho programu pomoci. Keďže teda predmetný program pomoci predstavoval novú pomoc, Komisia mohla oprávnene rozhodnúť o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v súvislosti s ním (pozri v tomto zmysle rozsudok Regione autonoma della Sardegna/Komisia, už citovaný v bode 56 vyššie, bod 49), čo žalobca nespochybnil.

130 Z vyššie uvedeného vyplýva, že nemožno oprávnene tvrdiť, že vzhľadom na nepodanie žaloby proti rozhodnutiu začať konanie vo veci formálneho zisťovania v stanovenej lehote a na neuplatnenie článku 4 ods. 6 procesného nariadenia žalobca už nemôže v rámci tejto žaloby podanej proti konečnému rozhodnutiu tvrdiť, že Komisia sa nesprávne domnievala, že oznámenie nebolo úplné a že vzhľadom na to neoprávnene predĺžila preskúmanie oznámenia.

131 Výhrada založená na úplnosti pôvodného oznámenia je teda prípustná.

— O veci samej

¹³² Je potrebné pripomenúť, že podľa článku 4 procesného nariadenia o štátnej pomoci, ktoré stanovuje lehoty, ktorým podlieha preskúmanie oznámenej pomoci, má Komisia k dispozícii dvojmesačnú lehotu na to, aby po predbežnom preskúmaní buď rozhodla, že oznámené opatrenie nepredstavuje pomoc, alebo že nevznikli žiadne pochybnosti o zlučiteľnosti oznámeného opatrenia so spoločným trhom, alebo že vznikli pochybnosti o zlučiteľnosti oznámeného opatrenia so spoločným trhom, pričom v tomto prípade rozhodne o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 ES. Dvojmesačná lehota začína plynúť odo dňa nasledujúceho po doručení úplného oznámenia (článok 4 ods. 5 druhá veta procesného nariadenia o štátnej pomoci).

¹³³ Je takisto potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry, ktorá stanovila zásady uplatniteľné pred nadobudnutím účinnosti procesného nariadenia o štátnej pomoci, na to, aby bolo oznámenie úplné, postačuje, aby Komisia mala k dispozícii vo fáze predbežného preskúmania všetky informácie, ktoré jej bez toho, aby bolo potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie, umožnia dospieť k záveru, či štátne opatrenia sú zlučiteľné so Zmluvou, a odlíšiť ich od opatrení, pri ktorých vzniká pochybnosť o ich zlučiteľnosti (rozsudok Rakúsko/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 54). Na účely predbežnej fázy teda stačí, aby oznámenie obsahovalo od začiatku alebo v nadväznosti na odpovede členského štátu na otázky, ktoré položila Komisia, informácie potrebné na to, aby si mohla Komisia vytvoriť prvotný názor o zlučiteľnosti pomoci so Zmluvou (rozsudky Lorenz, už citovaný v bode 53 vyššie, bod 3, Rakúsko/Komisia, už citovaný v bode 80 vyššie, bod 56, a Regione autonoma della Sardegna/Komisia, už citovaný v bode 56 vyššie, bod 40).

¹³⁴ Pokiaľ ide o procesné nariadenie o štátnej pomoci, v jeho článku 2 ods. 2 sa stanovuje, že oznámenie je úplné, ak „daný členský štát poskytne všetky potrebné informácie s cieľom umožniť Komisii prijať rozhodnutie podľa článku 4 a 7 (úplné oznámenie)“. V článku 4 ods. 5 tretej vete a článku 5 ods. 3 toho istého nariadenia sa stanovuje vo forme druhej definície („oznámenie sa považuje za kompletčné“ alebo

„[členský štát] považuje oznámenie za kompletne“) okamih, od ktorého platí domnienka, že Komisia má k dispozícii všetky potrebné informácie, a to keď Komisia už nežiada viac informácií, alebo po tom, ako predmetný členský štát vydá riadne odôvodnené vyhlásenie v tomto zmysle. Základným cieľom tejto druhej definície je teda stanoviť deň, od ktorého začína plynúť dvojmesačná lehota stanovená článkom 4 ods. 5 procesného nariadenia o štátnej pomoci, čo má významné dôsledky nielen pre členské štáty, ale takisto aj pre Komisiu.

135 Definícia úplného oznámenia obsiahnutá v článku 4 ods. 5 tretej vete, ako aj tá, ktorá vyplýva nepriamo z článku 5 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci, sa musia chápať v spojení a v závislosti od účelu článku 4 ods. 6 toho istého nariadenia, ktoré stanovuje, že keď Komisia nerozhodla v lehote dvoch mesiacov o úplnom oznámení v zmysle vyššie uvedených ustanovení, „pomoc sa bude považovať za povolenú Komisiou“ a „[daný členský štát môže uskutočniť tieto opatrenia po tom, ako ich predtým oznámil Komisii — *neoficiálny preklad*]“. Takéto ustanovenie umožňuje teda členským štátom vyhnúť sa tomu, aby Komisia umelo predlžovala dĺžku trvania predbežného preskúmania tým, že by ich ponechala takto v právnej neistote, pokiaľ ide o to, čo sa stane s plánovanou pomocou.

136 Z toho vyplýva, že skutočnosť, že predmetný členský štát nenamietal na základe článku 5 ods. 3 procesného nariadenia o štátnej pomoci proti prípadnému využívaniu žiadostí o dodatočné informácie s cieľom predlžovať čas, nemôže, tak ako bolo zdôraznené v bode 129 vyššie, mať iný negatívny účinok ako ten, ktorý je výslovne stanovený predmetným systémom, ktorým teda je nemožnosť využiť príležitosť stanovenú článkom 4 ods. 6 toho istého nariadenia vykonať plánovaný program pomoci a zmeniť ho tak na existujúci program pomoci.

137 Tá istá skutočnosť bráni tomu, aby sa z vyššie uvedeného vyvodilo, že oznámenie nebolo úplné, pričom rozhodujúcim kritériom v tejto súvislosti je v súlade s judikatúrou citovanou v bode 133 vyššie, že oznámenie obsahuje všetky informácie, ktoré Komisii umožnia dospieť k záveru, či štátne opatrenia sú zlučiteľné so Zmluvou.

138 Tento záver nevyvracia skutočnosť, že článok 2 ods. 2 procesného nariadenia o štátnej pomoci vyžaduje na to, aby oznámenie bolo úplné, poskytnutie všetkých informácií, ktoré Komisia potrebuje buď na účely rozhodnutia, ktoré má prijať po skončení predbežného preskúmania, alebo na účely prijatia konečného rozhodnutia o zlučiteľnosti pomoci, a neobmedzuje teda všetky informácie požadované v oznámení na tie, ktoré sú potrebné na to, aby sa Komisii umožnilo prijať rozhodnutie po skončení predbežného preskúmania. Článok 2 ods. 2 procesného nariadenia o štátnej pomoci je totiž potrebné chápať vo svetle skutočnosti, že Komisia je povinná začať konanie vo veci formálneho zisťovania, ak oznámené opatrenie vzbudzuje pochybnosti, pokiaľ ide o jeho zlučiteľnosť so spoločným trhom, a že musí teda byť schopná oboznámiť sa so všetkými skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel. Pokiaľ ide o všetky ostatné informácie, ktoré by sa mohli zdať potrebné na účely prijatia konečného rozhodnutia o zlučiteľnosti pomoci, postačuje uviesť, že ani dotknutý členský štát, ani Komisia nevedia vopred, ktoré informácie sa budú zdať potrebné na prijatie konečného rozhodnutia, keďže potreba takýchto informácií sa môže vyskytnúť len v priebehu konania vo veci formálneho zisťovania, najmä keď sa Komisia oboznámila s pripomienkami predloženými zainteresovanými tretími osobami (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs k rozsudku Rakúsko/Komisia, už citovaný v bode 89 vyššie, body 90 a 91).

139 Je teda potrebné dospieť k záveru, že ako vyplýva z článku 2 ods. 2 procesného nariadenia o štátnej pomoci a v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 133 vyššie, na to, aby oznámenie bolo úplné na účely predbežného preskúmania, postačuje, aby obsahovalo informácie potrebné na to, aby si mohla Komisia vytvoriť prvotný názor o zlučiteľnosti oznámeného opatrenia so spoločným trhom a v prípade pochybností v tejto súvislosti rozhodnúť o začatí konania vo veci formálneho zisťovania.

140 Je teda potrebné práve vzhľadom na vyššie uvedené preskúmať obsah korešpondencie medzi Komisiou a Spolkovou republikou Nemecko a určiť, či, ako tvrdí žalobca, bolo pôvodné oznámenie úplné.

141 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že po pôvodnom oznámení z 29. decembra 2000 Komisia požiadala Spolkovú republiku Nemecko dvakrát o dodatočné informácie, teda 5. februára a 5. septembra 2001. Spolková republika Nemecko odpovedala listami z 12. marca a 9. októbra 2001.

142 Pokiaľ ide o prvú žiadosť o informácie zaslanú listom z 5. februára 2001, Komisia sa len spýtala Spolkovej republiky Nemecko, „či sú pomocné činnosti ‚soft aid‘ v súlade s nariadením o oslobodení... MSP...“, teda či objem pomoci uvedený v príslušnom oznámení môže byť znížený na objem uvedený v nariadení o oslobodení MSP“, a upresnila, že „v prípade, že by to nebolo možné, je potrebné podať presné odôvodnenie (nevyhnutnosť a zlučiteľnosť v zmysle hospodárskej politiky)“.

143 Ako žalobca správne zdôraznil, Komisia vo svojom liste z 5. februára 2001 požiadala Spolkovú republiku Nemecko jednak o stanovisko k zlučiteľnosti pomoci týkajúcej sa poradenských služieb s nariadením o oslobodení MSP a takisto sa spýtala, či je schopná znížiť objem predmetnej pomoci, aby sa táto pomoc dostala do súladu s uvedeným nariadením. Takúto žiadosť však nemožno považovať za žiadosť, ktorej cieľom je získať informácie o skutkových okolnostiach potrebné na posúdenie zlučiteľnosti oznámeného programu pomoci, ale skôr, a to okrem žiadosti o názor, za návrh urobený Spolkovej republike Nemecko vykonať zmeny potrebné na to, aby sa predmetný program pomoci dostal do súladu s ustanoveniami nariadenia o oslobodení MSP, ktoré nadobudlo účinnosť tri dni predtým.

- 144 Pokiaľ ide o druhú žiadosť Komisie o informácie adresovanú Spolkovej republike Nemecko listom z 5. septembra 2001, jej cieľom bolo, ako aj Komisia sama uviedla v písomnej odpovedi na otázku položenú Súdom prvého stupňa, určiť vzhľadom na nadobudnutie účinnosti nariadenia o oslobodení MSP, či Spolková republika Nemecko trvala na oznámení vo vzťahu k všetkým pôvodne oznámeným podprogramom. Tento typ informácie, ktorá bola už okrem toho predložená v rámci oznámenia Spolkovej republiky Nemecko z 2. augusta 2001, sa takisto vôbec netýkal skutkových okolností potrebných na posúdenie zlučiteľnosti oznámeného programu pomoci.
- 145 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné dospieť k záveru, že ani žiadosť z 5. februára 2001, ani žiadosť z 5. septembra 2001 nemožno kvalifikovať ako žiadosti o uvedenie skutkových okolností potrebných na doplnenie pôvodného oznámenia a umožňujúcich Komisii vykonať preskúmanie zlučiteľnosti programu pomoci, ktorý oznámila Spolková republika Nemecko. Zo znenia obidvoch žiadostí, ktoré vypracovala Komisia, totiž vyplýva, že Komisia už mala vytvorený názor na nezlučiteľnosť predmetného programu pomoci so spoločným trhom z dôvodu jeho nesúlady s nariadením o oslobodení MSP.
- 146 Tento záver nemôže vyvrátiť obsah odpovedí, ktoré Spolková republika Nemecko zaslala Komisii v listoch z 5. februára a 5. septembra 2001.
- 147 Spolková republika Nemecko teda v odpovedi z 12. marca 2001 na list Komisie z 5. februára 2001 v bode I oznámenia, ktoré bolo k tejto odpovedi pripojené, jasne uviedla svoje stanovisko k otázke, „či [musia] byť položky pomoci ‚soft aid‘ v súlade

s podmienkami nariadenia o oslobodení“. V tejto súvislosti uvádza Spolková republika Nemecko tieto skutočnosti:

„... v čase oznámenia schémy pomoci nebolo ešte nariadenie o oslobodení [MSP] účinné. V dôsledku toho sa nemecké orgány nemohli v čase oznámenia opierať o kritériá nariadenia o oslobodení [MSP]... Na účely preskúmania štátnej pomoci sa za relevantné považuje právne postavenie existujúce v čase oznámenia... Nemecké orgány sa teda domnievajú, že tento program pomoci sa má naďalej posudzovať podľa kritérií pravidiel Spoločenstva [pre MSP z roku 1996].“

148 V bode II toho istého oznámenia Spolková republika Nemecko potvrdila, že v každom prípade zastáva názor, že oznámený program pomoci má byť takisto povolený podľa kritérií nariadenia o oslobodení MSP. Aj keď totiž tento program zaiste nebol v úplnom súlade s uvedeným nariadením, Komisia ho napriek tomu mohla preskúmať priamo vo svetle Zmluvy ES na základe svojej rozsiahlej právomoci voľnej úvahy.

149 Práve v kontexte prijatia tohto stanoviska o trvaní na pôvodnom oznámení Spolková republika Nemecko spresnila podprogram „intenzívne poradenské služby/trénovanie“ týkajúci sa hodnoty pomoci. V oznámení pripojenom k odpovedi z 12. marca 2001 sa totiž uvádza:

„Na účely doplnenia v súčasnosti oznamovaných usmernení sa stanovuje okrem absolútnej hornej hranice pomoci všeobecná horná hranica pomoci vo výške 50 %, ktorá je v súlade s ustanovením nariadenia o oslobodení... MSP... Hodnota pomoci vyššia ako 65 % sa stanovuje pre malé podniky (podľa definície EÚ) v medziach tých istých absolútnych horných hraníc pomoci.“

150 Vzhľadom na vyššie uvedené je na jednej strane potrebné skonštatovať, že jediná konkrétna otázka uvedená v liste Komisie z 5. februára 2001 sa týka výlučne jedného aspektu, a to hodnoty pomoci jedného zo šiestich podprogramov predstavujúcich oznámený program pomoci, teda podprogramu „intenzívne poradenské služby/trénovanie“. Na druhej strane sa spresnenie Spolkovej republiky Nemecko na túto otázku, ktorá zaiste obsahuje novú skutočnosť, nemôže kvalifikovať ako informácia potrebná na posúdenie zlučiteľnosti pomoci, keďže Komisia mohla z oznámenia vyvodiť, že to, že bola stanovená iba horná hranica v absolútnej hodnote, nevyhnutie vedie k hodnote pomoci vyššej ako 50 %.

151 Z toho, že horná hranica je, ako uviedol žalobca vo svojej odpovedi na otázky Súdu prvého stupňa a ako je možné vyvodiť z jednoduchého výpočtu, stanovená v absolútnej hodnote, totiž vyplýva, že predmetný podnik mohol čerpať v najlepšom prípade pomoc vo výške 72,73 % a 83,3 %, ak bol novým podnikom. Tým, že bola zavedená percentuálna horná hranica, Spolková republika Nemecko stanovila mieru pomoci na 50 % a pre nové podniky na 65 %, čím teda v prípade nových podnikov hodnota maximálnej pomoci prekročila hornú hranicu pomoci vo výške 50 %, stanovenú nariadením o oslobodení MSP. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že miera pomoci prekračujúca mieru 50 % sa vyskytuje takisto v prípade podprogramu „účasť na veľtrhoch a výstavách“ (miera 60 % pre malé podniky nachádzajúce sa v oblastiach, ktoré čelia osobitným problémom), podprogramu „spolupráca“ (miera 65 % uplatniteľná všeobecne a až do 80 % pre niektoré osobitné projekty) a podprogramu „zlepšenie dizajnu“ (miera 70 % pre malé podniky nachádzajúce sa v oblastiach, ktoré čelia osobitným problémom).

152 Z toho vyplýva, že zavedenie percentuálnej hornej hranice takisto v prípade podprogramu „intenzívne poradenské služby/trénovanie“, ktorá sa pridáva k hornej hranici v absolútnej hodnote plánovanej pomoci, má len okrajový vplyv na zlučiteľnosť predmetného programu pomoci, pričom pochybnosti Komisie pokiaľ ide o nezlučiteľnosť programu ako celku so spoločným trhom, sa zakladajú na prekročení miery 50 % hodnoty pomoci, ktorú stanovuje nariadenie o oslobodení MSP. V každom prípade odpoveď na otázku položenú v liste Komisie z 5. februára

2001 Komisia z dôvodu jej obmedzeného dosahu vôbec nepotrebovala na to, aby si vytvorila prvotný názor o zlučiteľnosti celého oznámeného projektu pomoci so spoločným trhom.

153 Pokiaľ ide o odpoveď z 9. októbra 2001 na list Komisie z 5. septembra 2001, Spolková republika Nemecko okrem toho, že poskytla doplňujúce informácie, ktoré vypracovala v nadväznosti na stretnutie Komisie a nemeckých orgánov zo 14. júna 2001, iba zopakovala, že trvá na pôvodnom oznámení, a to najmä z toho dôvodu, že oznámený program je v súlade s pravidlami Spoločenstva pre MSP v roku 1996 a že sa má posúdiť podľa uvedených pravidiel účinných ku dňu doručenia oznámenia. V tom istom liste Spolková republika Nemecko okrem iného pripomenula, že v súlade s oznámením z 2. augusta 2001 sa predmetný program pomoci začal v zmysle článku 9 ods. 1 nariadenia o oslobodení MSP medzicasom vykonávať, a to až do dňa povolenia oznámeného programu pomoci.

154 Skutočnosť, že, ako vyplýva z vyššie uvedeného oznámenia z 2. augusta 2001, Spolková republika Nemecko začala vykonávať predmetný program pomoci v medziach jeho súladu s nariadením o oslobodení MSP, pričom ako dobu jeho platnosti stanovila 31. december 2008 alebo deň povolenia oznámeného programu, potvrdzuje, že svoje pôvodné oznámenie nikdy nezmenila na účely jeho zosúladenia s nariadením o oslobodení MSP. Spolková republika Nemecko totiž využila možnosť, ktorú jej ponúkalo uvedené nariadenie, a síce začať vykonávať program pomoci bez jeho oznámenia, resp. bez toho, aby o tom informovala Komisiu v súlade s článkom 9 ods. 1 toho istého nariadenia, pričom trvala na svojom pôvodnom oznámení práve z toho dôvodu, že oznámenie bolo podané pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia.

155 Napokon nie je možné pripustiť, aby sa pôvodné oznámenie nepovažovalo za úplné z toho dôvodu, že nespĺňa všetky podmienky týkajúce sa predovšetkým hodnoty pomoci, ktoré sa vyžadujú v zmysle nariadenia, ktoré nadobudlo účinnosť po

pôvodnom oznámení, teda podľa nariadenia o oslobodení MSP. Žalobca totiž nielenže spochybnil uplatniteľnosť uvedeného nariadenia práve z toho dôvodu, že nadobudlo účinnosť po doručení pôvodného oznámenia Komisii, ale takisto výslovne vyhlásil, že trvá na pôvodnom oznámení, pričom využil možnosť vykonať svoj program pomoci bez prechádzajúceho oznámenia, ako to upravuje uvedené nariadenie.

156 V vyššie uvedeného vyplýva, že pôvodné oznámenie bolo úplné, keďže obsahovalo všetky údaje potrebné na to, aby Komisia mohla na ich základe posúdiť zlučiteľnosť so spoločným trhom podľa kritérií uvedených v právnej úprave účinnej ku dňu doručenia pôvodného oznámenia.

157 Z toho vyplýva, že druhému žalobnému dôvodu žalobcu je potrebné vyhovieť.

158 Vzhľadom na vyššie uvedené je teda potrebné žalobe vyhovieť a článok 2 druhý odsek a články 3 a 4 napadnutého rozhodnutia zrušiť bez toho, aby bolo potrebné preskúmať ostatné žalobné dôvody uvádzané žalobcom.

O trovách

159 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania v súlade s návrhom žalobcu.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Článok 2 druhý odsek a články 3 a 4 rozhodnutia Komisie 2003/226/ES z 24. septembra 2002 o programe pomoci, ktorú plánuje vykonať Nemecko — „Program pre malé a stredné podniky — Zlepšenie výkonov saských podnikov“ — Podprogramy 1 (trénovanie), 4 (účasť na veľtrhoch a výstavách), 5 (spolupráca) a 7 (zlepšenie dizajnu) [*neoficiálny preklad*] sa zrušujú.**
- 2. Komisia Európskych spoločenstiev je povinná nahradiť trovy konania.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 3. mája 2007.

Tajomník

Predseda komory

E. Coulon

M. Vilaras

Obsah

Právny rámec	II - 1266
Skutkové okolnosti	II - 1273
1. Správne konanie	II - 1273
2. Napadnuté rozhodnutie	II - 1276
Konanie a návrhy účastníkov konania	II - 1278
Právny stav	II - 1279
1. O žalobnom dôvode založenom na procesnom nedostatku napadnutého rozhodnutia vyplývajúcom z neuplatnenia zrýchleného povoloacieho konania Komisiou	II - 1280
Tvrdenia účastníkov konania	II - 1280
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 1283
2. O žalobnom dôvode založenom na hmotnoprávnom nedostatku napadnutého rozhodnutia vyplývajúcom z neuplatniteľnosti nariadenia o oslobodení MSP ..	II - 1290
Tvrdenia účastníkov konania	II - 1290
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 1298
O uplatniteľnosti nariadenia o oslobodení MSP odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti na oznámenia, o ktorých sa ešte nerozhodlo	II - 1298
O výhrade založenej na úplnosti pôvodného oznámenia	II - 1309
— O prípustnosti výhrady	II - 1309
— O veci samej	II - 1312
O trovách	II - 1320